

บทที่ 4

ผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “กระบวนการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชาในมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงกระบวนการปรับตัวทางวัฒนธรรม องค์ประกอบที่มีส่วนช่วยในการปรับตัวทางวัฒนธรรม และแนวทางในการปรับตัวทางวัฒนธรรมใหม่ ของนักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชาในมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ มีการสำรวจด้วยแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชาที่กำลังศึกษาอยู่ในขณะนี้ ทั้งในระดับปริญญาบัณฑิต มหาบัณฑิตและระดับดุษฎีบัณฑิต จากคณะเกษตรศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ และคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี โดยแบ่งออกเป็นนักศึกษาจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวที่ได้รับทุนรัฐบาลไทย สำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (สพร.) กระทรวงการต่างประเทศ จำนวน 17 คน นักศึกษาจากโครงการพระราชทานความช่วยเหลือแก่ราชอาณาจักรกัมพูชาด้านการศึกษาของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จำนวน 6 คน และทุนส่วนตัวจำนวน 2 คน รวมนักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชาจำนวน 25 คน และผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชา จำนวน 5 คน รวมทั้งหมด 30 คน

ข้อมูลจากการสำรวจด้วยแบบสอบถาม (Survey Questionnaire) พร้อมการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) นำมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย สามารถสรุปผลการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 กระบวนการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชาในมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ส่วนที่ 3 องค์ประกอบที่มีส่วนช่วยในการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชาในมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ส่วนที่ 4 แนวทางในการปรับตัวทางวัฒนธรรมใหม่ของนักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชาในมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะสำหรับนักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชา ผู้บริหาร คณาจารย์ บุคลากร และหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชาในมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง

สามารถแสดงผลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) และค่าร้อยละ (Percentage) ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงลักษณะประชากรของนักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชา

ลักษณะประชากรของกลุ่มตัวอย่าง	นศ.ลาว จำนวน	ร้อยละ	นศ.กัมพูชา จำนวน	ร้อยละ	รวม จำนวน
เพศ					
ชาย	12	70.59	6	75.00	18
หญิง	5	29.41	2	25.00	7
รวม	17	100.0	8	100.0	25
อายุ					
ต่ำกว่า 25 ปี	0	0.00	3	37.50	3
26-30 ปี	4	23.53	3	37.50	7
31-35 ปี	9	52.94	2	25.00	11
36-40 ปี	3	17.65	-	-	3
41-45 ปี	1	5.88	-	-	1
46 ปีขึ้นไป	0	0.00	-	-	0
รวม	17	100.0	8	100.0	25
กำลังศึกษาในระดับ					
ปริญญาตรี	1	5.88	2	25.00	3
ปริญญาโท	14	82.35	6	75.00	20
ปริญญาเอก	2	11.76	-	-	2
รวม	17	100.00	8	100.00	25
คณะที่ศึกษา					
คณะเกษตรศาสตร์	11	64.71	2	25.00	13
คณะศิลปศาสตร์	2	11.76	3	37.50	5
คณะวิศวกรรมศาสตร์	2	11.76	2	25.00	4
คณะวิทยาศาสตร์	2	11.76	1	12.50	3
รวม	17	100.00	8	100.00	25

จากตารางที่ 1 ลักษณะประชากรของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า นักศึกษาชาวลาว เป็นเพศชาย จำนวน 12 คน (ร้อยละ 70.59) และเพศหญิง จำนวน 5 คน (ร้อยละ 29.41) ส่วน นักศึกษาชาวกัมพูชา เป็นเพศชาย จำนวน 6 คน (ร้อยละ 75.00) และเพศหญิง จำนวน 2 คน (ร้อยละ 25.00)

กลุ่มตัวอย่าง นักศึกษาชาวลาว อยู่ในช่วงอายุ 31-35 ปี มีมากที่สุด จำนวน 9 คน (ร้อยละ 52.94) และ น้อยที่สุด คือ ช่วงอายุ 41-45 ปี จำนวน 1 คน (ร้อยละ 5.88) ส่วน นักศึกษาชาวกัมพูชา อยู่ในช่วงอายุต่ำกว่า 25 ปี และช่วงอายุ 26-30 ปี มีมากที่สุด จำนวน 3 คน (ร้อยละ 37.50) และ น้อยที่สุด คือ ช่วงอายุ 31-35 ปี จำนวน 2 คน (ร้อยละ 25.00)

กลุ่มตัวอย่าง นักศึกษาชาวลาว ที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 1 คน (ร้อยละ 5.88) ในระดับปริญญาโท จำนวน 14 คน (ร้อยละ 82.50) และระดับปริญญาเอก จำนวน 2 คน (ร้อยละ 11.76) คณะเกษตรศาสตร์ คือ คณะที่กำลังศึกษา มากที่สุด จำนวน 11 คน (ร้อยละ 64.71) ส่วน นักศึกษาชาวกัมพูชา ที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 2 คน (ร้อยละ 25) และในระดับปริญญาโท จำนวน 6 คน (ร้อยละ 75.00) คณะศิลปศาสตร์ คือ คณะที่กำลังศึกษา มากที่สุด จำนวน

3 คน (ร้อยละ 37.50)

ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับอาชีพก่อนที่จะเข้ามาศึกษา เหตุผลในการเลือกมาศึกษาที่มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี และประสบการณ์เกี่ยวกับประเทศไทย/จังหวัดอุบลราชธานีของนักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชา พบผลวิจัยตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงอาชีพก่อนที่จะเข้ามาศึกษา เหตุผลในการเลือกมาศึกษาที่มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี และประสบการณ์เกี่ยวกับประเทศไทย จังหวัดอุบลราชธานีของนักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชา

ชุดคำถามสำหรับนักศึกษา	นศ.ลาว จำนวน	ร้อยละ	นศ.กัมพูชา จำนวน	ร้อยละ	รวม จำนวน
อาชีพก่อนที่จะเข้ามาศึกษา					
- เพิ่งสำเร็จการศึกษาในระดับม.ปลาย	0	0.00	2	25.00	2
- รับราชการ	17	100.00	3	37.50	20
- พนักงานรัฐวิสาหกิจ / บริษัทเอกชน	0	0.00	3	37.50	3
- อาชีพอิสระ	0	0.00	0	0.00	0
รวม	17	100.00	8	100.00	25
เหตุผลในการมาศึกษาต่อที่ม.อุบลราชธานี					
- เลือกมาเอง	9	52.94	7	87.50	16
- ถูกส่งมา	8	47.06	1	12.50	9
รวม	17	100.00	8	100.00	25
ประสบการณ์เกี่ยวกับประเทศไทย จ.อุบลราชธานี					
- เดินทางมาครั้งแรก	7	41.18	3	37.50	10
- เคยมาพักผ่อน/ท่องเที่ยวระยะสั้น	10	58.82	5	62.50	15
- เคยมาอาศัย/ทำงานระยะยาว	-	-	0	0.00	0
รวม	17	100.00	8	100.00	25

หน่วย : คน

จากตารางที่ 2 แสดงอาชีพก่อนที่จะเข้ามาศึกษาของกลุ่มตัวอย่างนั้น พบว่านักศึกษชาวลาว รับราชการทั้งหมด จำนวน 17 คน (ร้อยละ 100.00) ส่วนนักศึกษชาวกัมพูชา รับราชการมากที่สุด จำนวน 3 คน (ร้อยละ 37.50) ซึ่งเท่ากับพนักงานรัฐวิสาหกิจ/บริษัทเอกชน

เหตุผลในการมาศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี สำหรับนักศึกษชาวลาว เลือกมาเอง จำนวน 9 คน (ร้อยละ 52.94) และถูกส่งมา จำนวน 8 คน (ร้อยละ 47.06) ส่วนนักศึกษชาวกัมพูชา เลือกมาเอง จำนวน 7 คน (ร้อยละ 87.50) และถูกส่งมา จำนวน 1 คน (ร้อยละ 12.50)

ประสบการณ์เกี่ยวกับประเทศไทย/จ.อุบลราชธานี สำหรับนักศึกษชาวลาว เคยมาพักผ่อน/ท่องเที่ยวระยะสั้นมากที่สุด จำนวน 10 คน (ร้อยละ 58.82) ส่วนนักศึกษชาวกัมพูชา เคยมาพักผ่อน/ท่องเที่ยวระยะสั้นมากที่สุด จำนวน 5 คน (ร้อยละ 62.50)

ส่วนที่ 2 กระบวนการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชาในมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

จากแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม คือ นักศึกษาชาวลาว 17 คน และนักศึกษาชาวกัมพูชา 8 คน รวมจำนวนทั้งหมด 25 คน สามารถสรุปผลตามแนวคิดเรื่องการปรับตัวโดยแบ่งตามทิศทางของอัตลักษณ์ (Identity) ของ Berry และแนวคิดเรื่องการปรับตัวแบบ W-curve ของ Ting-Toomey ได้ดังนี้

2.1 กระบวนการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวลาวตามแนวคิดเรื่องการปรับตัวโดยแบ่งตามทิศทางของอัตลักษณ์ (Identity) ของ Berry

สามารถที่จะแบ่งกลุ่มนักศึกษาชาวลาวออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 การรักษาวัฒนธรรมของตน และมีการปรับรับเอาวัฒนธรรมไทยมาด้วย และกลุ่มที่ 2 การคงอยู่กับวัฒนธรรมของตน และรับเอาวัฒนธรรมไทยมาน้อย

ส่วนนักศึกษาชาวกัมพูชานั้นแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 รู้สึกว่าตนเองไม่อยู่ในกลุ่มใดๆ ทั้งในวัฒนธรรมของตนหรือวัฒนธรรมไทย กลุ่มที่ 2 การรักษาวัฒนธรรมของตน และมีการปรับรับเอาวัฒนธรรมไทยมาด้วย และกลุ่มที่ 3 การคงอยู่กับวัฒนธรรมของตน และรับเอาวัฒนธรรมไทยมาน้อย

ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับการปรับตัวของนักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชา ตามแนวคิดเรื่องการปรับตัวโดยแบ่งตามทิศทางของอัตลักษณ์ (Identity) ของ Berry พบผลวิจัยตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงข้อมูลการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชา โดยแบ่งแนวคิดของ Berry โดยแบ่งตามทิศทางของอัตลักษณ์ (Identity)

การปรับตัวตามแนวคิดของ Berry	นศ.ลาว จำนวน	ร้อยละ	นศ.กัมพูชา จำนวน	ร้อยละ	รวม จำนวน นศ.
1. การไม่ยึดติดกับวัฒนธรรมของตน และมองว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไทย	0	0.00	0	0.00	0
2. รู้สึกว่าตนเองไม่อยู่ในกลุ่มใดๆ ทั้งในวัฒนธรรมของตนหรือวัฒนธรรมไทย	0	0.00	1	12.50	1
3. รักษาวัฒนธรรมของตน และมีการปรับรับเอาวัฒนธรรมไทยมาด้วย	12	70.59	6	75.00	18
4. คงอยู่กับวัฒนธรรมของตน และรับเอาวัฒนธรรมไทยมาน้อย	5	29.41	1	12.50	6
รวม	17	100	8	100	25

หน่วย : คน

จากตารางที่ 3 ข้อมูลการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชา โดยแบ่งแนวคิดของ Berry โดยแบ่งตามทิศทางของอัตลักษณ์ (Identity) พบว่า นักศึกษาชาวลาว มีการรักษาวัฒนธรรมของตน และมีการปรับรับเอาวัฒนธรรมไทยมาด้วย มากที่สุด จำนวน 12 คน (ร้อยละ 70.59) ส่วน นักศึกษาชาวกัมพูชา มีการรักษาวัฒนธรรมของตน และมีการปรับรับเอาวัฒนธรรมไทยมา

ด้วยมากที่สุด จำนวน 6 คน (ร้อยละ 75.00)

จากการสัมภาษณ์นักศึกษาชาวลาว พบว่ากลุ่มที่ 1 การรักษาวัฒนธรรมของตน และมีการปรับรับเอาวัฒนธรรมไทยมาด้วย เช่น เรื่องอาหารการกินซึ่งจะไม่ค่อยแตกต่างกันนัก อาจจะซื้ออาหารจานเดียวกินเหมือนคนไทยบ้าง และมีการประกอบอาหารกินเองบ้าง

“เรื่องการกิน บางครั้งกินอาหารไทยๆ คือ อาหารจานเดียว มันไม่ค่อยอึดเท่าไรก็เลยยอมไปซื้ออยู่ที่ตลาดมาทำเองอาหารที่เราทำเองน่าจะดีกว่า เช่น ก้อยปลา ต้มปลา” (LS8*, สัมภาษณ์, 21 ตุลาคม 2557)

“ส่วนมากจะกินผักมากและปลา แต่อยู่ที่นี้ปลาก็ค่อนข้างที่จะไม่เยอะ ส่วนมากจะเป็นปลาเลี้ยงไม่ใช่ปลาธรรมชาติ จะกินปลาที่มาจากธรรมชาติไม่ใช่ปลาที่เลี้ยงนี่คือความต่าง” (LS9, สัมภาษณ์, 27 ตุลาคม 2557)

“คนอุปถัมภ์ก็เหมือนกับคนที่ประเทศลาว โดยเฉพาะพวกคนปากเซ อาหารการกิน การดำรงชีวิต มันก็ไม่ค่อยแตกต่างกันเท่าไร” (LS2, สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2557)

กลุ่มที่ 2 การคงอยู่กับวัฒนธรรมของตน และรับเอาวัฒนธรรมไทยมาน้อย โดยเฉพาะในเรื่องการแต่งตัว และลักษณะนิสัยบางอย่างของคนลาว

“ความเป็นเอกลักษณ์ก็จะมีแต่งตัวในการเข้าสังคมหรือว่าไปเข้าห้องเรียน คือเราไม่สามารถที่จะปรับให้เหมือนกับนักศึกษาไทยได้ เพราะมันจะเป็นเอกลักษณ์ของคนลาวเลย คืออาจจะมีการคุมเสื้อเชิ้ตที่เป็นคอวี ไม่ค่อยใส่กางยีนส์เหมือนกับนักศึกษาไทย แต่งเหมือนที่ตอนเราอยู่ประเทศลาว มีหลากหลายอยู่แต่จะเล่าให้ฟังคร่าวๆ เช่น เวลาที่เราไปเรียนที่ลาวก็จะเรียน 8 โมงเช้า เราก็จะพยายามไปก่อนทั้งๆที่วันนี้ก็จะเรียน 9 โมง เวลาเราทำการ ส่วนใหญ่อาจารย์ก็รักษาเวลา” (LS16, สัมภาษณ์, 1 พฤศจิกายน 2557)

“ก็อาจจะเป็นการแต่งตัว หรือนิสัยที่นอนน้อยไว้ก่อน ส่วนการนั่งชัน อันนี้ถ้าในกรณีไปวัดหรือไปออฟฟิศ มาทำงาน จะเป็นผ้าขึ้นหมด หมดจะอยู่ในจิตใต้สำนึกว่าต้องใส่แบบนี้ ถ้ามาในลักษณะเป็นทางเก่งก็จะแปลกเลย” (LS17, สัมภาษณ์, 1 พฤศจิกายน 2557)

ส่วนการสัมภาษณ์นักศึกษาชาวกัมพูชานั้น พบว่ากลุ่มที่ 1 รู้สึคว่าตนเองไม่อยู่ในกลุ่มใดๆ ทั้งในวัฒนธรรมของตนหรือวัฒนธรรมไทย เพราะไม่รู้สึคว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมเดิม และวัฒนธรรมใหม่

“ผมรู้สึกแปลกใจนิดหน่อยกับการเรียนกับคนไทย เพราะว่าผมไม่รู้จักพวกเขาและไม่รู้จะสนทนาวางไร ผมอยากจะบอกว่า ผมรู้สึกแปลกใจนิดหน่อย ตกใจกับวัฒนธรรมนิดหน่อย ไม่เพียงแต่แปลกใจกับเรื่องผู้คน แต่เรื่องอาหารด้วย” (CS1*, สัมภาษณ์, 3 ตุลาคม 2557)

* LS หมายถึง Lao Students (นักศึกษาชาวลาว) CS หมายถึง Cambodian Students (นักศึกษาชาวกัมพูชา)

กลุ่มที่ 2 การรักษาวัฒนธรรมของตน และมีการปรับรับเอาวัฒนธรรมไทยมาด้วย เพราะวัฒนธรรมไทยและกัมพูชาไม่แตกต่างกันมากนัก และมีการปรับตัวด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่ทางมหาวิทยาลัยจัดขึ้น

“ก็คิดว่าเคยดูละครไทยบ้าง เห็นวัฒนธรรมไทย ความเป็นอยู่ชีวิตวิถีชีวิตของคนไทยไม่ต่างจากคนไทยเท่าไรหรอก ก็เหมือนพี่น้องกันนั่นแหละค่ะ” (CS3, สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2557)

นอกจากนี้นักศึกษาชาวกัมพูชายังเข้าร่วมกิจกรรมรับน้องซึ่งประเทศกัมพูชาไม่มีกิจกรรมดังกล่าว

“ก็เข้าร่วมครับ สนุกดีแล้วก็ได้รับความรู้เยอะ เพราะว่ากัมพูชาไม่มีกิจกรรมรับน้อง” (CS5, สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2557)

“เข้าทุกกิจกรรมเลย เช่น กิจกรรมรับน้อง ปฐมนิเทศ ไหว้ครู” (CS6, สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2557)

กลุ่มที่ 3 การคงอยู่กับวัฒนธรรมของตน และรับเอาวัฒนธรรมไทยมาน้อย ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างผู้ชายกับผู้หญิง เรื่องของการอยู่ก่อนแต่ง

“ก็ตอนที่อยู่กับกัมพูชา นักศึกษาของกัมพูชา ไม่ว่าจะเรื่องการแต่งตัว ความสัมพันธ์กับผู้ชายกับผู้หญิง เหมือนแฟนกัน ตรงนี้คือเขาไม่มี ถ้ามีก็มีแค่นิดหน่อย คนที่เป็นเพื่อนบ้าน ถ้าเขารู้เขาจะตำราเรา แต่ว่าตอนที่มาอยู่ประเทศไทย ผู้หญิงและผู้ชายเขาอยู่ด้วยกันได้ ไม่รู้ว่าครอบครัวเขาคิดยังไง คือตรงนี้เขาอยู่กันได้แบบสามภรรยากันไม่มีปัญหาอะไร วัฒนธรรมตรงนี้ต่างกันมากเลยคะ ที่กัมพูชาไม่ได้นะคะ ถ้าทำแบบนี้เสียชื่อเสียง เหมือนมันไม่ดีสำหรับครอบครัวตัวเอง” (CS5, สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2557)

“อีกอย่างหนึ่งก็เวลาไปไหนกับรุ่นพี่ คนอื่นเขาก็คิดว่าเราเป็นแฟนกันแล้ว แต่จริงๆไม่ใช่ ที่กัมพูชาก็เรื่องผู้หญิงกับผู้ชายพูดคุยกันก็คิดว่าเป็นเรื่องปกติ คิดว่าถ้าคนบางคนถ้าเขาดีๆจริง ความสัมพันธ์เป็นแค่เพื่อนธรรมดา แต่ส่วนใหญ่เขาอาจจะอยู่ด้วยกันได้ แต่พ่อแม่เขาอมให้ลูกทำแบบนี้หรือเปล่า หรือว่ามันเป็นวัฒนธรรมหรือยังไงฉันก็ไม่เข้าใจ มันแตกต่างกันมาก” (CS5, สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2557)

2.2 กระบวนการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวลาวตามแนวคิดเรื่องการปรับตัวของ Ting-Toomey

แนวคิดเรื่องการปรับตัวของ Ting-Toomey อธิบายถึงการปรับตัวของผู้แปลกหน้า และมักใช้กับผู้ที่ไม่ได้อาศัยอยู่ในวัฒนธรรมใหม่อย่างถาวรนั้น สามารถที่จะแบ่งกลุ่มนักศึกษาชาวลาว

ออกเป็นทั้งหมด 5 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 รู้สึกตื่นตาตื่นใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมของประเทศไทย กลุ่มที่ 2 รู้สึกสับสนและไม่กล้าที่จะพูดคุยกับคนไทย กลุ่มที่ 3 รู้สึกเข้าที่เข้าทางมากขึ้น กลุ่มที่ 4 รู้สึกว่าประเทศไทยเป็นเสมือนบ้านของตนเอง รู้สึกปลอดภัย และกลุ่มที่ 5 รู้สึกว่าวัฒนธรรมเดิมของตนเองนั้นแตกต่างไปจากที่เคยเป็น

ส่วนนักศึกษาชาวกัมพูชานั้นแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 รู้สึกตื่นตาตื่นใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมของประเทศไทย กลุ่มที่ 2 รู้สึกเข้าที่เข้าทางมากขึ้น และกลุ่มที่ 3 รู้สึกว่าประเทศไทยเป็นเสมือนบ้านของตนเอง รู้สึกปลอดภัย

ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับการปรับตัวของนักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชา ตามแนวคิดของ Ting-Toomey พบผลวิจัยตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงข้อมูลการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชา ตามแนวคิดของ Ting-Toomey

การปรับตัวตาม แนวคิดของ Ting-Toomey	นศ.ลาว จำนวน	ร้อยละ	นศ.กัมพูชา จำนวน	ร้อยละ	รวม จำนวน นศ.
(A) รู้สึกตื่นตาตื่นใจ และอยากรู้อยากเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมของประเทศไทย แต่อาจจะรู้สึกคิดถึงบ้านเล็กน้อย	4	23.53	4	50.00	8
(B) รู้สึกสับสน เครียด ทำอะไรไม่ถูก ไม่มั่นใจและไม่กล้าที่จะพูดคุยกับคนไทย	2	11.76	0	0.00	2
(C) รู้สึกเข้าที่เข้าทางมากขึ้น ได้เรียนรู้และทำความเข้าใจถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรม	5	29.41	2	25.00	7
(D) รู้สึกว่าประเทศไทยเป็นเสมือนบ้านของตนเอง รู้สึกปลอดภัย	5	29.41	2	25.00	7
(E) รู้สึกใจหาย อาลัยอาวรณ์ ที่ต้องจากประเทศไทย	0	0.00	0	0.00	0
(F) รู้สึกว่าวัฒนธรรมเดิมของตนเองนั้นแตกต่างไปจากความคิดหวังและต่างจากที่เคยเป็น	1	5.88	0	0.00	1
รวม	17	100	8	100	25

หน่วย : คน

จากตารางที่ 4 ข้อมูลการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชา ตามแนวคิดของ Ting-Toomey พบว่านักศึกษชาวลาวมีความรู้สึกเข้าที่เข้าทางปรับตัวได้มากขึ้น และมีความรู้สึกที่ประเทศไทยเป็นเสมือนบ้านของตนเอง รู้สึกปลอดภัยมากที่สุด จำนวน 5 คน (ร้อยละ 29.41) ส่วนนักศึกษชาวกัมพูชาที่มีความรู้สึกตื่นตาตื่นใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมของประเทศไทยมากที่สุด จำนวน 4 คน (ร้อยละ 50.00)

จากการสัมภาษณ์ นักศึกษาชาวลาว พบว่ากลุ่มที่ 1 รู้สึกตื่นตาตื่นใจเกี่ยวกับวัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมของประเทศไทย เช่น การเรียนรู้สิ่งใหม่จากประเพณี สังคม วัฒนธรรม

“ชอบไปเปิดรับสิ่งที่เรายังไม่รู้ อยู่ที่นี่ก็มีที่ที่เขายู้อย่างอยู่ฟาร์ม แหล่งที่เราคุ้นเคยและก็มี ประเพณีบุญบ้านหรืออะไรแบบนี้ค่ะ จะชวนไปเราก็ไป ก็เป็นการเปิดรับ เราก็เรียนรู้วัฒนธรรมของ เราค่ะ อย่างเรากลับบ้านคนลาวถามว่าเขาเป็นยังไงเราก็ได้บอกเขาไปว่าเป็นอย่างนั้นอย่างนี้มันไม่ เหมือนกับเราแบบไหน ถ้าเหมือนเหมือนแบบไหน” (LS13, สัมภาษณ์, 27 ตุลาคม 2557)

กลุ่มที่ 2 รู้สึกสับสน เครียด ทำอะไรไม่ถูก ไม่มั่นใจ และไม่กล้าที่จะพูดคุยกับคนไทย พบว่าบางสาเหตุเกิดขึ้นจากความแตกต่างระหว่างวัย และการที่ต้องเรียนรายวิชาปรับพื้นฐานร่วมกับ นักศึกษาปริญญาตรี

“ที่นี้มันมันก็ไม่ได้คิดว่ามันจะยุ่งยากขนาดนี้ สับสนมาก เครียดเพราะว่าเราจะได้มาลงเรียน วิชาปรับพื้นฐานกับนักศึกษา ป.ตรี อันที่สองวัยเราก็แก่แล้ว ที่นี้ก็ลำบากก็มาเรียนคอร์สเวิร์ค จากนั้น มาก็เขียนรายงาน กลางคืนมาเขียนบทรายงานเพื่อจะเอาไปสอบ กลางวันก็เรียน ก็เลยลำบาก ก็เลย รู้สึกเครียด ในช่วง 1 ปี แล้วก็ปีที่ 2 เทอมแรกก็สอบ” (LS2, สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2557)

การใช้ภาษาไทย โดยเฉพาะภาษาเขียนก็เป็นอุปสรรค ปัญหา อีกเรื่องหนึ่งที่ทำให้นักศึกษา ยังวิตกกังวล

“รู้แต่เขียนไม่ได้ครับ และตอนนี้เขียนแต่มันยังสับสนอยู่” (LS9, สัมภาษณ์, 27 ตุลาคม 2557)

“ก็มีปัญหาอยู่ครับ แต่ผมใช้อินเตอร์เน็ตเข้าช่วยครับ แต่บางคำศัพท์อินเตอร์เน็ตก็ช่วยไม่ได้ ครับ เพราะว่าภาษาไทยเป็นภาษาที่มีความหมายเยอะ เช่น คำเดียวมีหลายความหมายก็เลยยังสับสน อยู่แต่ก็มีโอกาสได้ถามน้องๆอยู่” (LS9, สัมภาษณ์, 27 ตุลาคม 2557)

“ก็มีบ้างครับ บางคำพูดออกเป็นภาษาลาว ยังสับสนอยู่” (LS5, สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2557)

กลุ่มที่ 3 รู้สึกเข้าที่เข้าทางปรับตัวได้มากขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องของการใช้ภาษาไทย

“ฟัง พูด ก็โอเคอาจผิดบ้างถูกบ้าง แต่การเขียนและสำนวนก็ต้องใช้เวลาสักหน่อย” (LS14, สัมภาษณ์, 1 พฤศจิกายน 2557)

กลุ่มที่ 4 รู้สึกว่าประเทศไทยเป็นเสมือนบ้านของตนเอง รู้สึกปลอดภัย รวมถึงระยะทางระหว่างประเทศไทยกับประเทศลาวที่ไม่ไกลกันมากนักจึงรู้สึกสบายใจ

“รู้สึกเหมือนกับบ้านตัวเองเลยครับ สิ่งแรกคือบรรยากาศเหมือนบ้านตัวเองเลยครับ เลยไม่รู้สึกอะไรมาก” (LS4, สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2557)

“คิดว่าที่ประเทศไทยกับประเทศลาวไม่ค่อยต่างกันอีกอย่างก็ไม่ได้ไกลกันมาก มากก็ไม่ค่อยได้เอาอะไรมา ก็มาตามที่เราคิดว่ามันไม่ค่อยต่างมันไม่ได้ไกล ถ้าเราอยากได้อะไรสิ่งที่เรามีอยู่บ้านเราก็สามารถไปได้” (LS13, สัมภาษณ์, 27 ตุลาคม 2557)

กลุ่มที่ 5 รู้สึกว่าวัฒนธรรมเดิมของตนเองนั้นแตกต่างไปจากที่เคยเป็น เกิดขึ้นจากการที่นักศึกษากลับไปเยี่ยมบ้านเกิดแล้วพบว่าบ้านเกิดของตนเองนั้นเปลี่ยนแปลงไปจากที่เคยเป็น

“ตอนกลับไปเที่ยวจันทน์แล้วความรู้สึกที่มันไม่เหมือนเดิมก็คือ มันมีการพัฒนาขึ้น มีบ้านเรือน สิ่งสาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวก รถราจากที่ไม่เคยเห็นติดมากก็ติดมาก ผู้คนไม่เยอะก็เยอะขึ้น เรื่องวัฒนธรรมของวัยรุ่นก็ไม่ต่างจากเมืองไทย” (LS10, สัมภาษณ์, 27 ตุลาคม 2557)

จากการสัมภาษณ์นักศึกษาวัยรุ่น พบว่ากลุ่มที่ 1 รู้สึกตื่นตาตื่นใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมของประเทศไทย เพราะเพิ่งเข้าสู่ระยะแรกของการปรับตัวมาอยู่ประเทศไทยไม่นาน

“ผมอยากจะบอกว่า ผมรู้สึกแปลกใจนิดหน่อย ตกใจกับวัฒนธรรมนิดหน่อย ไม่เพียงแต่แปลกใจกับเรื่องผู้คน แต่เรื่องอาหารด้วย” (CS1, สัมภาษณ์, 3 ตุลาคม 2557)

กลุ่มที่ 2 รู้สึกเข้าที่เข้าทางปรับตัวได้มากขึ้น เมื่อผ่านพ้นไปสักระยะหนึ่ง ได้เรียนรู้ทำความเข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรมจากสิ่งที่ผ่านมา

“ผมเริ่มปรับตัวได้แล้วครับ 70 – 80 % แล้วผมก็พยายามพูดคุยภาษาไทยกับคนไทย ผมได้เรียนรู้ภาษา สังคม และวัฒนธรรมไทยเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ” (CS1, สัมภาษณ์, 3 ตุลาคม 2557)

กลุ่มที่ 3 รู้สึกว่าประเทศไทยเป็นเสมือนบ้านของตนเอง รู้สึกปลอดภัย ซึ่งอาจรวมไปถึงการเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไทย และการมองว่าวัฒนธรรมของไทยและกัมพูชาไม่ต่างกันมากนัก

“ความเป็นอยู่ชีวิตวิถีชีวิตของคนกัมพูชาไม่ต่างจากคนไทยเท่าไหร่นัก ก็เหมือนพี่น้องกันนั่นแหละค่ะ” (CS3, สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2557)

“ผมอยากจะบอกว่าประเทศไทยค่อนข้างเหมือนกันกับประเทศกัมพูชา” (CS1, สัมภาษณ์, 3

ตุลาคม 2557)

สรุปภาพรวมเรื่องกระบวนการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชา นั้น จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากร พบว่า **นักศึกษชาวกัมพูชาต้องปรับตัวมากกว่านักศึกษาชาวลาว** เพราะทัศนคติบางอย่าง เช่น การ “เลือก” หรือ “ได้รับมอบหมาย” ให้มาศึกษาต่อของนักศึกษาชาวลาวอาจทำให้ไม่ต้องปรับตัวอะไรมากนัก ซึ่งต่างจากนักศึกษาชาวกัมพูชาที่ส่วนใหญ่จะเลือกมาศึกษาที่มหาวิทยาลัยอุบลราชธานีด้วยการสอบชิงทุน หรือใช้ทุนส่วนตัว

“นักศึกษาชาวลาว เขาพูดใกล้เคียงกับเรา ภาพรวมดูเหมือนความแตกต่างมันน้อยกว่า กัมพูชาที่ไทย การปรับตัวอะไรเหมือนเขาไม่ต้องปรับเพราะเขาดูเหมือนเด็กไทยเลย เพราะเหมือนไม่ต้องปรับ เพราะพูดอีสานพูดไทยกันได้สบาย เพราะฉะนั้นความแตกต่างกัมพูชาจะเยอะกว่าที่ต้องปรับตัว และเรียนรู้ เพราะฉะนั้นนักศึกษาชาวลาวก็อาจจะมีความมั่นใจอยู่ แต่ถ้าเทียบกับกัมพูชา เขาคิดว่ากัมพูชาจะเยอะกว่า เหมือนจะต้องปรับตัวเยอะกว่า เพราะต้องแข่งขันต้องเรียนภาษา เขาต้องมุ่งมั่น เพราะฉะนั้นกัมพูชาจะว่าเขา *active* เขามุ่งมั่น แต่ลาวเนื่องจากว่าคนที่เข้ามาเขาได้ทุนระดับการเรียนเขาก็โอเคในระดับหนึ่งอยู่แล้ว แต่การปรับตัวของเขาจะไม่เท่าเด็กกัมพูชา” (S2*, สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2557)

ส่วนที่ 3 องค์ประกอบที่มีส่วนช่วยในการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชาในมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม คือ นักศึกษาชาวลาว นักศึกษาชาวกัมพูชา และผู้บริหาร คณาจารย์และบุคลากร พบว่าองค์ประกอบที่มีส่วนช่วยในการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชาในมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี สามารถสรุปผลได้ดังนี้

3.1 องค์ประกอบที่มีส่วนช่วยในการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชาในมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

1. พื้นฐาน/ลักษณะส่วนบุคคล สิ่งที่ติดตัวและเตรียมตัวไว้ล่วงหน้า (Predisposition)

- **บุคลิกนิสัย** จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหาร คณาจารย์และบุคลากร พบว่าโดยส่วนใหญ่ ภาพรวมของนักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชา มีสัมมาคารวะ นอบน้อม และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

“เขามีความนอบน้อมเหมือนกับเด็กไทยเรา แล้วเขาก็ *friendly* เหมือนเขารู้สึกดีที่ได้มาเรียนประเทศไทย เหมือนเขามองว่าไทยดีกว่าประเทศเขา เขารู้สึกดีที่ได้มาเรียนที่เมืองไทย” (S2, สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2557)

โดยเฉพาะนักศึกษาชาวกัมพูชานั้นมีพื้นฐาน สิ่งที่ติดตัวมาดี ทำให้มีการปรับตัวได้ดี ทั้งในด้านการหาโอกาสในการฝึกฝนทักษะการใช้ภาษาไทย และการกิน การอยู่

* S หมายถึง Staff (บุคลากรในมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี)

“การปรับตัวไม่ค่อยมีปัญหา ปรับตัวเร็ว กินง่ายอยู่ง่าย ค่อนข้างจะเจียมตัว เพราะเป็นเด็ก กัมพูชา ไปโรงอาหารก็ซื้อเฉพาะกับข้าวมาแล้วมาหุงข้าวกินเอง ซื้ออาหารแห้ง มาปรุงกินเอง ไม่ค่อยมีปัญหา อยู่ในกลุ่มเด็กกัมพูชาด้วยกันเอง ไม่ค่อยคลุกคลีกับเด็กไทย จึงไม่ค่อยมีปัญหาอะไร สิ่งที่ดี คือ เรียนรู้ภาษาต่างประเทศได้ไว ด้วยความที่เขาเข้ามาอยู่เมืองไทย บางคนไม่มีพื้นภาษาไทย พยายามขวนขวาย เรียนรู้ภาษาไทยด้วยตนเอง แต่ก่อนอ่านไม่ได้ เขียนไม่ได้ ฟังภาษาไทย ไม่รู้ ตอนนี ฟังภาษาไทยได้บ้าง เข้าใจ ได้ตอบเป็นภาษาไทยได้บ้าง เขียนอ่านได้บ้างแล้ว อบรมที่ม.สารคามก่อน ถึงจะกระจายไปตามมหาวิทยาลัยต่างๆ” (S4, สัมภาษณ์, 3 ตุลาคม 2557)

“ถ้าเป็นกัมพูชา นักศึกษาที่ในขณะนี้ที่มาที่เรา เนื่องจากว่าเราคิดเป็นเด็กทุนมา เด็กเขามีความสามารถพิเศษทางด้านภาษาอังกฤษ ซึ่งเขาก็จะดีกว่าเด็กไทยเรา แล้วเขาก็มีความขยัน มุมานะ เหล่านี้ เพราะฉะนั้นเด็กที่เราได้มาจะเป็นเด็กค่อนข้างดี ก็เลยทำให้ส่วนมากเขาจะประสบความสำเร็จ” (S2, สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2557)

- **ความคาดหวัง** จากการสัมภาษณ์กลุ่มนักศึกษาชาวลาว และนักศึกษาชาวกัมพูชา พบว่า โดยส่วนใหญ่ความคาดหวังในเรื่องของการศึกษา สาขาที่เรียนในมหาวิทยาลัยอุบลราชธานีนั้น**บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้**

“ตรงมาครับ เป๊ะเลยครับ ที่จริงก็ไปสอบที่ขอนแก่นด้วย ก็ตั้งใจเลือกที่ขอนแก่น แต่ว่าขอนแก่นเขาแนะนำมาอีกที่ว่าถ้าอยากทำแล็บ มีแล็บเยอะก็ต้องเป็นอุบล ทางขอนแก่นก็แนะนำมาที่อุบล ผมก็ไม่ทราบว่ายที่อุบลมีแล็บเกี่ยวกับประมง แบบการกระทำแบบลงสนาม ทำในประมง ในแล็บ ในหนอง ในบ่อ ในโคลนอะไร ผมก็ไม่รู้ว่ามี แต่ทางขอนแก่นแนะนำมาผมก็ตัดสินใจเลยครับไม่รีรอ แล้วทาง สพร. เองก็แนะนำด้วยว่า โอ้ อยู่อุบลก็ดีนะ ผมก็ตัดสินใจเลยครับ” (LS4, สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2557)

“ตรงครับ เมื่อก่อนผมก็เรียนเกี่ยวกับเรื่องป่าไม้ ทำงานเกี่ยวกับอุทยานแบบมันมีการใช้ระเบียบกฎหมายกับชาวบ้านชุมชน การมาหาของป่า ล่าสัตว์อะไรสักอย่าง มันก็มีผลกระทบ ผมก็คิดว่าผมต้องไปศึกษาอะไรสักอย่าง เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน พัฒนาสังคม มันจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรม หรือการพัฒนาชุมชนได้โดยที่ว่า ก็เลยสนใจแบบนี้ก็เลยมาเรียนแบบนี้ ได้เรียนรู้ความรู้หลายอย่าง อยู่” (LS12, สัมภาษณ์, 27 ตุลาคม 2557)

“มาเรียนที่นี่ได้ความรู้กว่าเรียนที่กัมพูชา เพราะว่าเรียนที่กัมพูชา ส่วนมากจะได้เรียนแต่ทฤษฎี แต่มาเรียนที่มหาวิทยาลัยอุบลราชธานีจะได้เรียนควบคู่กันทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ เพราะที่นี่มีอุปกรณ์ที่เกี่ยวกับการศึกษาเยอะ เราได้ลองปฏิบัติจริง ทำให้เมื่อเรียนจบออกไปแล้วได้ไปทำงาน เราจะสามารถทำได้ดี เพราะเราได้ความรู้ทั้งเรื่องทฤษฎีและปฏิบัติควบคู่กันไปครับ” (CS8, สัมภาษณ์, 27 ตุลาคม 2557)

นอกจากนั้นก็ยังบางส่วนที่**ความคาดหวัง**ในเรื่องของการศึกษา โดยสาขาที่เรียนใน

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานีนั้น**ไม่บรรลุลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้ง** ซึ่งนักศึกษาบางคนก็ได้เลือกเรียนในสาขาอื่นแทน

“จริงๆมันต่างชนิดหนึ่งครับผม มันไม่ได้ตรงทั้งหมด เพราะว่าเราคาดหวังสูง เพราะว่าแต่ก่อนคิดว่ามาเรียนบางทีก็พูดภาษาอังกฤษครับ ผมไม่มีภาษาไทยเลย เรามาคือเริ่มจากศูนย์ พอมาเรียนก็มีอบรมภาษาไทยสองเดือนที่ม.สารคาม แต่ว่าอยู่ที่ม.สารคามไม่ได้อะไร ภาษาไทยจริงๆพูดไม่ได้ ยังไม่ได้ ก ข อะไรเลย แต่ที่นั่นสอน ก ข วันเดียว แล้วก็ผ่านมาให้เขียนประโยคทำไม่ได้” (CS2, สัมภาษณ์, 3 ตุลาคม 2557)

“ตอนนั้นเรียนคณะเกษตรคะ คิดว่าตัวเองไม่ไหว ต้องเรียนในห้องแล็บ ต้องใช้คอมพิวเตอร์ IT ค่ะ จริงๆแล้วก็เวลามาเรียนมันไม่ตรงกับที่เราเรียนกันพวามันไม่เหมือนกัน ก็เลยบอกทางวิเทศสัมพันธ์และก็คณะเกษตรว่าเราไม่มีพื้นฐานพอที่จะเรียน IT นี่ และก็ขอมาเรียนที่คณะศิลปศาสตร์เรียนที่คณะเกษตรประมาณเกือบเทอมหนึ่งก็เลยไม่ไหว ก็เลยคิดว่ามาเรียนนวัตกรรมการท่องเที่ยวดีกว่า” (CS3, สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2557)

- **ระดับการเตรียมตัว/การศึกษา/ความรู้** การได้ศึกษา เรียนรู้ และรับข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมเจ้าบ้านมาก่อน ก็ช่วยลดความตระหนักทางวัฒนธรรมได้ ทั้งนี้รวมถึงการแสวงหาข้อมูลเพื่อช่วยในการปรับตัวระหว่างที่อยู่ในวัฒนธรรมใหม่ด้วย เช่น การฝึกอบรมและการเรียนรู้ด้วยตนเอง

“ก่อนที่จะมาเมืองไทยได้เรียนรู้จากข่าวหนังสือพิมพ์ สำหรับเรื่องการปรับตัวคงไม่ยากเท่าไรส่วนที่มันยาก คือ เรื่องการเรียน เราไม่รู้จากใครเราต้องมาศึกษาด้วยตัวเอง” (LS9, สัมภาษณ์, 27 ตุลาคม 2557)

“พอได้ยินว่าเขารับแล้วก็เข้าดูเว็บดูอะไรที่เกี่ยวกับ ม.อุบล ก็รู้แล้วว่าต้องมาที่นี่ แล้วต้องเตรียมภาษา” (LS17, สัมภาษณ์, 1 พฤศจิกายน 2557)

“ผมทำการสมัครสอบชิงทุนตัวนี้ และผมก็ได้ลองสอบวัดความรู้ภาษาอังกฤษอย่างเช่น TOEFL ผมได้อ่านเกี่ยวกับการศึกษา และวัฒนธรรมของประเทศไทยมาบ้างแล้วผมก็ทำการสมัครชิงทุนนี้ ในระหว่างการปฐมนิเทศ ก่อนที่ผมจะทำการสมัครชิงทุนเข้าเรียนที่นี่ ผมได้ปรึกษาอาจารย์ที่มหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการสอบชิงทุนนี้ และมีหลายมหาวิทยาลัย อย่างเช่น จุฬา, บัรพา ก็เปิดสอนหลักสูตรนานาชาติ แต่ไม่มีสาขาที่สอนเกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษเลย ในที่สุดผมก็เลยเปลี่ยนใจเลือกที่จะมาเรียนที่ ม.อุบล ครับ” (CS1, สัมภาษณ์, 3 ตุลาคม 2557)

- **ทักษะการสื่อสาร/ทักษะการใช้ภาษา** การมีทักษะการสื่อสารที่ดี และสามารถเข้าใจภาษาของเจ้าของวัฒนธรรมได้ย่อมช่วยลดปัญหาความไม่เข้าใจกับเจ้าของภาษาได้ อีกทั้งยังช่วยในการปรับตัวให้กับวัฒนธรรมเจ้าบ้านได้ง่ายขึ้นด้วย นอกจากนี้นักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชามีการฝึกฝนทักษะการใช้ภาษาไทยด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือเรียนรู้ผ่านสื่อมวลชนของไทย เช่น การดูรายการตลกของไทย ฟังเพลงไทย และท่องเว็บไซต์ที่เป็นภาษาไทย

“ผมมองว่าในเรื่องของภาษาที่ทางมหาลัยจัดเตรียมให้ในการเตรียมความพร้อมก็ค่อนข้างจะ

เพียงพอ ระยะ 6 เดือน แล้วส่วนที่เหลือก็จะเป็นหน้าที่ของเราที่ต้องพยายาม เขียน พยายามฝึก” (LS15, สัมภาษณ์, 1 พฤศจิกายน 2557)

“ก่อนที่จะมาฝึกอ่านภาษาไทย ฝึกภาษาไทยประมาณปีหนึ่ง เรียนด้วยตัวเอง ก็ฟังเพลงบ้าง อ่านเอกสารอะไรที่เป็นของไทย และก็เข้าเว็บที่เป็นภาษาไทย” (LS3, สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2557)

“แล้วผมก็ยังชอบดูรายการตลกของไทยอีกด้วย รายการเหล่านี้มีประโยชน์กับผมมาก ช่วยให้ผมเก่งภาษาไทย โดยเฉพาะในเรื่องการออกเสียงภาษาไทย ซึ่งค่อนข้างยากสำหรับผม” (CS1, สัมภาษณ์, 3 ตุลาคม 2557)

“เรียนด้วยตัวเอง ฟังเพลงบ้าง อ่านเอกสารที่เป็นของไทย และก็เข้าเว็บที่เป็นภาษาไทย” (LS3, สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2557)

- **ภูมิหลัง** จากการสัมภาษณ์นักศึกษาชาวลาวพบว่า นักศึกษามีโอกาสได้ติดต่อกับคนต่างชาติบ่อยๆ และมีประสบการณ์เคยอยู่ต่างประเทศมาก่อนจึงสามารถปรับตัวได้ดี

“เคยผ่านมามากหลายประเทศแล้วก็เคยไปอยู่ต่างประเทศ 3 เดือน 4 เดือนบ้าง ก็จะมีที่ ญี่ปุ่น มาเลเซีย ไปแล้วก็ทำตัวแบบนี้ละคะ ถ้าเราคบคนนี้นั้นไม่ดีเราก็หลีกเลี่ยงเราก็หาคนที่ไว้ใจได้พูดคุยกันคะ จะไม่ปิดตัวเองจะยอมรับสังคมแบบสากลเข้ามาในตัวเองคะ ก็อยู่ได้นะไม่ต้องไปเก็บกดอะไรมาก เขาพูดให้เราฟังก็เก็บเป็นความรู้ของเรา ก็ไม่คิดไรมาก เป็นคนไม่ค่อยสนใจจะพูดคุยยังงี้ก็ช่างเขาคะ จะถามว่าคิดไหม บางครั้งเราก็คิดแต่คิดแล้วมันทำให้เราเป็นยังงี้ละคะ ก็ต้องปรับตัวเองถ้าเขาไม่ปรับเราก็ปรับตัวเองถ้าเราปรับแล้วมันไม่ดีเราอาจจะปฏิเสธคนที่ไม่ฟังนะคะ” (LS13, สัมภาษณ์, 27 ตุลาคม 2557)

“ก็จะมีไปอบรมบ้าง ไปเรียนภาษาด้วยคะ แต่ในส่วนตัวตัวเองก็เป็นคนแต่งงานแล้วมีครอบครัวแล้ว ถามว่าไปแล้วไปนานมันคิดบ้านไหม คิดถึง แต่จะไปคิดมากก็ทำให้ตัวเองป่วยแล้วใครจะดูแลแบบนี้ละคะ มันก็ต้องปรับกันไปแบบนี้” (LS13, สัมภาษณ์, 27 ตุลาคม 2557)

“เราต้องปรับตัวเราไปอย่างนี้ ถ้าหากเราไปคิดถึงลูก คิดถึงพ่อ แม่ สามิ คิดถึงอยู่นั้น ก็จะมีแต่ทำให้ตัวเองเครียดแล้วอาจจะป่วยคะ เห็นคนที่ออฟฟิศนะที่ไปอยู่ด้วยกันเขาก็อยู่มาเขาไปเรียน 9 เดือน ประมาณเดือนที่ 6-7 เขาก็ป่วย เขาบอกว่าคิดถึงบ้านอย่างนั้นอย่างนี้ กินอะไรไม่ได้เขาก็กลับบ้าน จากคนอ้วนๆก็ผอมมากเลย แต่สำหรับตัวเองไม่ชอบกินไหมก็กินก็ปรับตัวไปแบบนี้คะ เรื่อยๆ อย่างอาหารไทยมันหวานไปเราไม่ชอบเราก็ทำอาหารกินเอง ถ้าไปกินอยู่ร้านถ้ามันหวานก็ขอมะนาวเพิ่มก็อยู่ได้ ก็แบบว่าอย่าไปเลือกอาหารกินมาก ถ้าหากดินนี้คนไปด้วยก็จะรำคาญ” (LS13, สัมภาษณ์, 27 ตุลาคม 2557)

2. สภาพแวดล้อมของสังคมและประเทศเจ้าบ้าน (Host Environment)

- **ลักษณะวัฒนธรรม** จากการสัมภาษณ์กลุ่มนักศึกษาชาวลาว และนักศึกษาชาวกัมพูชาพบว่า วัฒนธรรมไทยมีความอ่อนน้อม ยึดหยุ่น และคนไทยมีความเป็นเพื่อนบ้านที่ดี รวมถึง

วัฒนธรรมของไทย ลาว และกัมพูชาที่ไม่ต่างกันมากนัก

“I do satisfy and get encourage to when I passed the exam to hold scholarship at Thailand. Thai are good neighbor. We have quite similar culture and language. Try to love, like, help, learn from each other in the best. Because of I can speak Lao. UBU is quite near to my homeland. I also love my subject.” (CS4, สัมภาษณ์, 11 พฤศจิกายน 2557)

“วัฒนธรรมไทยกับลาวมี ก็ถ้าเป็นทีอุปกับลาวมันก็ใกล้เคียงกัน มันก็ไม่ได้แตกต่างกันมาก” (LS2, สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2557)

- **ความประทับใจแรกพบต่อวัฒนธรรมเจ้าบ้าน (First Impression)** จากการสัมภาษณ์กลุ่มนักศึกษาชาวลาว และนักศึกษาชาวกัมพูชา พบว่าเกิดความประทับใจแรกพบจากการเดินทางมาประเทศไทย จึงมีพยายามหาทุนการศึกษาของรัฐบาลไทย

“ผมได้มีประสบการณ์จากการไป ม.ขอนแก่นครับ ตอนนั้นองค์กรกัมพูชาเชิญไปร่วมงานอบรมที่สถาบันลุ่มน้ำโขง ภาษาอังกฤษเขาเรียกว่า Mekong Institute แล้วก็สนใจมาเรียนต่อ ป.โท ตอนนั้นก็ทำงานไปเรื่อยๆ และหาทุนไปเรื่อยๆ พอได้มีกระทรวงศึกษาธิการประกาศรับคัดเลือก รับนักศึกษาไปเรียนต่อที่ประเทศไทย” (CS2, สัมภาษณ์, 3 ตุลาคม 2557)

นอกจากนี้ยังมีนักศึกษาชาวกัมพูชาซึ่งมาด้วยทุนส่วนตัวก็มีความประทับใจ และอยากเรียนในมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

“ทุนส่วนตัว แม่เป็นคนดูแล มีอาจารย์จากจังหวัดศรีสะเกษที่รู้จักกับแม่เป็นคนแนะนำให้มาเรียนที่นี่ สอบ admission ผ่านเข้ามาตามเกณฑ์ปกติ ผมมีบ้านอยู่ติดกับไทย แล้วก็มีการนำภาษาไทยมาใช้ในชีวิตประจำวันด้วย” (CS6, สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2557)

- **การช่วยเหลือและสนับสนุนจากกลุ่มคนในสังคม (Group Support)** จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหาร คณาจารย์และบุคลากร พบว่าในช่วงที่มีกิจกรรมของมหาวิทยาลัย นักศึกษาหลายคนไม่ทราบข้อมูล จึงได้มีการสร้างเครือข่ายการติดต่อสื่อสาร (Network) ของนักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชาทาง Facebook รวมถึงเจ้าหน้าที่และบุคลากรที่เกี่ยวข้องก็ให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เช่น การเดินทาง การลงทะเบียนเรียน และการขยายทุน

“กิจกรรมอะไรของมหาวิทยาลัย เราก็จะเชิญเขามาร่วมทุกครั้ง ในส่วนของนักศึกษาที่มีส่วนร่วม เช่น กิจกรรมวันอาเซียน และเวลาว่างแลกเปลี่ยนนักศึกษาจากที่ต่าง สมมุติว่ามีประเทศเขาก็จะให้เขาช่วยไป Take care ไม่ได้บังคับ ตามความสมัครใจ แล้วเขาก็พูดด้วยว่าปัญหามันอยู่ที่การสื่อสารด้วย เหมือนกับว่าเขาไม่รู้เรื่องซ้ำ ตอนนั้นก็แก้ปัญหาโดยทำ Facebook ให้กลุ่มเขา” (S3, สัมภาษณ์, 7 พฤศจิกายน 2557)

“กลไกที่พยายามช่วยเขา ตั้งแต่ช่วงแรกๆ มีนักศึกษาโทรเข้ามาเยอะมาก ห้องสมุดไปยังไนซันรถไปในเมืองยังงี้ การลงทะเบียนเรียน เจ้าหน้าที่ทุกคนจะช่วยลงทะเบียนให้ทั้งหมด Facebook ก็ใช้บ่อยมากๆ แต่เป็นช่วงบางช่วง เช่น ช่วงที่ต้องการขยายทุน ต่อได้ก็เดือน สพร.จะอนุมัติไหม ลงทะเบียนเรียนเรียบร้อยแล้ว” (S4, สัมภาษณ์, 3 ตุลาคม 2557)

“มีแบบมา walk in เขาก็แบบนัดเจอใน Facebook มาเลย Line มานัด ขอนัดเจอ คิดว่าถ้าไม่จำเป็นจริงๆเขาไม่มาถึงเรา แต่เจ้าหน้าที่เจอทุกวัน เพราะเป็นด่านแรกคือรับทุกอย่าง” (S3, สัมภาษณ์, 7 พฤศจิกายน 2557)

“ดูแลทุกอย่างตั้งแต่การรับนักศึกษาเข้ามา แล้วก็การที่เราจะมอบหมายให้กับทางสาขาที่จะดูแลนักศึกษา คนใกล้ชิดจริงๆน่าจะเป็นสาขา แล้วก็เราจะดูแลเรื่องการอำนวยความสะดวกต่างๆให้ทุกอย่าง แต่คนที่ใกล้ชิดกับเด็กจริงๆจะเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ที่เรามอบหมายให้ ที่อาจจะกินข้าวกับเด็กไปโน้นไปนี้ แต่ทางส่วนกลางจะเป็นเหมือนศูนย์กลางที่เป็นอำนวยความสะดวกด้านต่างๆหรือจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างเด็กสาขาต่างๆ” (S2, สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2557)

“ตอนแรกมาก็จะต้องให้อาจารย์ที่ปรึกษาเขาพาไปซื้อชุดอะไรต่างๆนานา ไปแนะนำที่ต่างๆ แล้วก็คิดว่าเขาจะปรับตัวได้เร็ว เนื่องจากว่านักศึกษาชาวกัมพูชาที่นี้มีหลายคนมีเยอะ เขาก็จะรู้จักเพื่อนๆเขา ว่าเขามา เพราะว่าช่วงที่เมื่อกี้มาแลกเปลี่ยน นักศึกษาชาวกัมพูชาก็รู้จักกันเยอะ เขารวมกลุ่มกันได้ดี” (S2, สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2557)

- การรับรองอย่างเป็นทางการของทางราชการ (Institutional Legitimization of New Identity) จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหาร คณาจารย์และบุคลากร พบว่าทุนการศึกษาของรัฐบาลไทยนั้นมีการรับรองอย่างเป็นทางการโดยความร่วมมือระหว่างประเทศ คือ นักศึกษาชาวลาวที่ได้รับทุน โดยสำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (สพร.) กระทรวงการต่างประเทศ และนักศึกษาชาวกัมพูชาจากโครงการพระราชทานความช่วยเหลือแก่ราชอาณาจักรกัมพูชาด้านการศึกษาของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานทุนการศึกษาให้แก่นักศึกษาจากประเทศกัมพูชา

“นักศึกษาในโครงการของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่พระองค์ทรงให้ความช่วยเหลือกัมพูชา ด้านการศึกษา เริ่มจากกระบวนการที่ทางกรมราชองครักษ์ก็จะทำหนังสือถึงมหาวิทยาลัยว่าปีนี้มีความต้องการทุนจากทางฝ่ายรัฐบาลกัมพูชา ในระดับไหน สาขาไหน จำนวนกี่ทุน และให้เราพิจารณาว่าเราจะสนใจจะดูแลลูกเกล้าๆถวายไหม คือแล้วแต่เรา เพราะค่าเทอมก็ต้องเป็นของคณะ สิ่งที่เราทำมาตลอด เราจะสอบถามไปยังคณะต่างๆ ว่านี่คือความต้องการของเขาใช้ไหม ตามภายใต้โครงการของพระองค์ท่านคณะไหนสนใจที่จะดูแลเกล้าๆ หรือเปล่า ถ้าสนใจสิ่งที่คุณรับผิดชอบมีดังต่อไปนี้ สิ่งที่มีมหาวิทยาลัยรับผิดชอบมีดังต่อไปนี้ แล้วคณะจะแจ้งความประสงค์มา พอแจ้งความประสงค์ปุ๊บ เราจะให้เราไปคัดเลือกเองเลยที่กัมพูชา โดยที่ทางกรมราชองครักษ์จัดสอบร่วมกับกระทรวงเขา” (S3, สัมภาษณ์, 7 พฤศจิกายน 2557)

“ส่วนของลาวที่เราได้อยู่ตอนนี้ 100 % เป็นทุนของกระทรวงการต่างประเทศทั้งหมดที่ไปให้กับลาว กระบวนการก็คือ กระบวนการกระทรวงการต่างประเทศ ก็จะถามเราว่าหลักสูตรเราใช้เวลาเรียนกี่ปี เราส่งข้อมูลไปให้เขา แล้วเงื่อนไขในการรับเด็กเข้ามามีหลักฐานยังงัยบ้าง เขาก็จะไปจัดการคัดในเบื้องต้นมาให้เรา แล้วเขาก็จะส่งใบสมัครทั้งหมดมาให้ ส่งไปที่สาขาที่เกี่ยวข้องพิจารณาว่าทำได้ไหม เพราะกลุ่มนี้ก็จะมาแบบนี้ร่วมกับ สพร. ก็คือ สำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ” (S3, สัมภาษณ์, 7 พฤศจิกายน 2557)

- **โอกาส/ความถี่ในการสื่อสาร** จากการสัมภาษณ์กลุ่มนักศึกษาชาวลาว และนักศึกษาชาวกัมพูชา พบว่ามีการเปิดรับเพื่อนคนไทยเพื่อโอกาส/ความถี่ในการสื่อสาร โดยจะมีการทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น กินข้าว หรือแลกเปลี่ยนความรู้กัน

“ถ้าพูดถึงเพื่อนคนไทยที่เรียนในคณะ เป็นเพื่อนสนิทของผมเวลาเรียนเราจะแก้ปัญหาด้วยกันครับ หรือบางครั้งผมกับเพื่อนๆก็มักจะไปเล่นด้วยกันนอกห้องหาลัย อย่างเช่นไปกินข้าวด้วยกันครับ” (CS1, สัมภาษณ์, 3 ตุลาคม 2557)

3. บทบาทของสื่อมวลชน

- **บทบาทของสื่อมวลชน** จากการสัมภาษณ์กลุ่มนักศึกษาชาวลาว และนักศึกษาชาวกัมพูชา พบว่าสื่อมวลชนเป็นองค์ประกอบที่มีส่วนช่วยในการปรับตัวทางวัฒนธรรม เช่น แหล่งข้อมูล เป็นที่ระบายอารมณ์ และให้ความเพลิดเพลิน

“ดูรายการเรื่องเล่าเช้านี้ และก๊อบนอกกะลาเป็นรายการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวเพราะว่าตอนเด็กเราไม่เคยมาประเทศไทย สถานที่ท่องเที่ยวในประเทศไทยก็รู้แค่จุดเด่นที่เขาเคยไปโฆษณา แต่บางสถานที่เราไม่รู้จัก ก็เลยดูรายการนี้ทำให้เรารู้จักว่าจังหวัดนี้อยู่ตรงไหน แหล่งท่องเที่ยวอะไรบ้าง เราต้องรู้จักบ้าง เพราะว่าเวลาทำการบ้านอาจารย์ต้องให้เราทำเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวของประเทศไทยเลยคะ” (CS3, สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2557)

“อันแรกนะครับ ThaiPBS/ VOICE TV เป็นข่าวเศรษฐกิจ การเมืองครับ ลีกลับนำค้นหาดีครับ ในส่วนของละครไทยก็เปิดแบบผ่านๆครับ” (LS4, สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2557)

“ส่วนมากจะดูข่าวช่องสทรูท เพราะว่าเขาก็พูดให้ประโยชน์กับเราก็เลยชอบดู” (LS7, สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2557)

“เรื่องเล่าเช้านี้ครับ ข่าวช่อง 7 ก็จะมีบางครั้งก็รายการพวกบันเทิง แข่งเพลง เรื่อง The voice แล้วก็ Take me out Thailand ผมก็ชอบดู ก็รู้สึกผ่อนคลายดี สนุกแบบผ่อนคลายดีครับ” (LS11, สัมภาษณ์, 27 ตุลาคม 2557)

“เพลงผมก็ฟังเพื่อชีวิต ส่วนมากก็เป็นคาราบาว พงษ์สิทธิ์ คัมภีร์ ต่าย อรทัย หลายเพลงอยู่

ก็นักร้องดังๆ เพลงไหนที่มันฮิตๆ ผมก็โหลดมาฟังทาง Youtube ที่วิกิเหมือนกันผมจะดูช่อง 3 ช่อง 7 แต่ชื่อเรื่องจำไม่ได้แล้ว หลายเรื่อง” (LS12, สัมภาษณ์, 27 ตุลาคม 2557)

“ชอบฟังเพลงของวงบอดีแอสลม วงแคลช ส่วนเพลงลูกทุ่งก็จะเป็นเพลงของพงษ์สิทธิ์ คำภีร์ และคาราบาว ส่วนหนึ่งชอบดูเรื่องคู่กรรม เพราะชอบ ฌอน เดชน์ คูกิมียะ” (CS6, สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2557)

“ดูช่อง 3 ช่อง 7 ดูรายการตลก เช่น รายการชิงร้อยชิงล้าน ฟังเพลง ทั้งเพลงลูกทุ่ง เพลงสตริง ผมฟังได้หมดเลย ชอบเพลงของเดอะสตาร์ ชอบดูละครเรื่องรอยฝันตะวันเดือด” (CS8, สัมภาษณ์, 27 ตุลาคม 2557)

“ส่วนมากชอบดูช่องที่มีข่าวสารที่มีภาษาอังกฤษ เช่น ช่อง 9 จะเปิดตลอดทำงานไปด้วย และดูโทรทัศน์ไปด้วยก็เป็นทักษะที่จะช่วยได้ ละครส่วนมากจะเป็นละครตอนเย็นๆ หน่อย พักผ่อน และก็นอนดูเพื่อผ่อนคลายครับ เกือบทุกวัน ดูช่อง 7 ครับ” (LS9, สัมภาษณ์, 27 ตุลาคม 2557)

“ช่อง 3 ตัวเดียวเลยนะครับ ช่อง 3 ก็ ดูรายการส่วนมากก็ข่าวหลักๆ ก็ข่าว เพลงไทยก็ได้ทุกเพลงครับ แต่ว่าก็เป็นพลพลละกันครับ ที่จริงมันก็มีเยอะอยู่ครับ เพราะว่ามันฟังแบบสบายๆ ครับ” (LS10, สัมภาษณ์, 27 ตุลาคม 2557)

“ละครไทยส่วนใหญ่เป็นช่อง 3 ก็เรื่อยๆ ดูได้ทุกเรื่อง ก็ไม่ได้แบ่งว่าจะต้องเป็นเรื่องนี้ไม่ได้ดู แล้วอยู่ไม่ได้แบบนี้ ก็ไม่มี ส่วนเพลงไทยฟังทุกวัน (หัวเราะ) ฟังในเน็ตก็จะมีเพลงไทย เพลงสากลละ” (LS13, สัมภาษณ์, 27 ตุลาคม 2557)

“ละครไทยก็ดูเพลงไทยก็ฟัง ละครก็ดูช่วงหัวค่ำประมาณ 6 โมงครึ่ง เพลงส่วนมากจะเป็นพวกลูกทุ่ง หมอลำ เช่น ต่าย อรทัย / ไม่ พงศธร / มนต์แคน แก่นคูณ ไม่ชอบฟังสตริง ถ้าให้ฟังฟังได้ แต่ชอบเพลงลูกทุ่งหมอลำมากกว่า” (LS16, สัมภาษณ์, 1 พฤศจิกายน 2557)

3.2 ประสิทธิภาพในการสื่อสารต่างวัฒนธรรมกับความสามารถในการสื่อสารใน 3 มิติ

จากแนวคิดของ Kim (1994) ซึ่งระบุว่าประสิทธิภาพในการสื่อสารต่างวัฒนธรรมขึ้นกับความสามารถในการสื่อสารใน 3 มิติ ได้แก่ มิติด้านความรู้และความเข้าใจ (Cognitive Domain) มิติด้านทัศนคติและความรู้สึก (Affective Domain) และมิติด้านพฤติกรรม (Behavioral Domain)

ผู้วิจัยจึงได้สำรวจความสามารถในมิติต่างๆ เหล่านี้ และผลการวิเคราะห์สามารถสรุปความสามารถในการสื่อสารของคนไทยที่เข้าร่วมโครงการฯ ในมิติต่าง ๆ ได้ ดังต่อไปนี้

1. มิติด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Domain)

ข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการรับรู้และวัฒนธรรมไทยในประเด็นต่างๆ พบผลวิจัยตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของความรู้ความเข้าใจของนักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชา

คำถามเพื่อวัดความรู้ความเข้าใจ	นศ.ลาว		นศ.กัมพูชา	
	ตอบถูก	ตอบผิด	ตอบถูก	ตอบผิด
1. ประเทศไทยปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นองค์พระประมุขของประเทศ และกฎหมายสูงสุด คือ รัฐธรรมนูญ	16 (94.12)	1 (5.88)	8 (100.00)	0 (0.00)
2. ประชากรของประเทศไทยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ	17 (100.00)	0 (0.00)	8 (100.00)	0 (0.00)
3. ประเพณีที่สำคัญของ จ.อุบลราชธานี ได้แก่ ประเพณีวันสงกรานต์ ประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา และประเพณีไหลเรือไฟ	16 (94.12)	1 (5.88)	8 (100.00)	0 (0.00)
4. สำนักงานวิเทศสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานีเป็นหน่วยงานที่จัดอบรม ปฐมนิเทศ ประสานงาน และให้รายละเอียดข้อมูลของทุนการศึกษากับนักศึกษา	17 (100.00)	0 (0.00)	6 (75.00)	2 (25.00)
5. คณะกรรมการประจำแต่ละคณะของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ทำหน้าที่ให้การรับรองการสำเร็จการศึกษาสำหรับผู้ที่จะสำเร็จการศึกษา และมีสิทธิ์เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ประมาณสัปดาห์ที่ 3 ของเดือนธันวาคม	13 (76.47)	4 (23.53)	6 (75.00)	2 (25.00)

หน่วย : คน

จากตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของความรู้ความเข้าใจของนักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชา ในแต่ละคำถาม พบว่าคำถามที่ 1 ประเทศไทยปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นองค์พระประมุขของประเทศ และกฎหมายสูงสุด คือ รัฐธรรมนูญ นักศึกษาชาวลาวตอบถูก จำนวน 16 คน (ร้อยละ 94.12) ส่วนนักศึกษชาวกัมพูชาตอบถูกทั้งหมด จำนวน 8 คน (ร้อยละ 100.00)

คำถามที่ 2 ประชากรของประเทศไทยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ นักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชาตอบถูกทั้งหมด จำนวน 17 คน และจำนวน 8 คน ตามลำดับ (ร้อยละ 100.00)

คำถามที่ 3 ประเพณีที่สำคัญของ จ.อุบลราชธานี ได้แก่ ประเพณีวันสงกรานต์ ประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา และประเพณีไหลเรือไฟ นักศึกษาชาวลาวตอบถูก จำนวน 16 คน (ร้อยละ 94.12) ส่วนนักศึกษชาวกัมพูชาตอบถูกทั้งหมด จำนวน 8 คน (ร้อยละ 100.00)

คำถามที่ 4 สำนักงานวิเทศสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานีเป็นหน่วยงานที่จัดอบรม ปฐมนิเทศ ประสานงาน และให้รายละเอียดข้อมูลของทุนการศึกษากับนักศึกษา นักศึกษาชาวลาวตอบถูก ทั้งหมดจำนวน 17 คน (ร้อยละ 100.00) ส่วนนักศึกษชาวกัมพูชาตอบถูก จำนวน 6 คน (ร้อยละ 75.00)

คำถามที่ 5 คณะกรรมการประจำแต่ละคณะของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ทำหน้าที่ให้การรับรองการสำเร็จการศึกษาสำหรับผู้ที่จะสำเร็จการศึกษา และมีสิทธิ์เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ประมาณสัปดาห์ที่ 3 ของเดือนธันวาคม นักศึกษาชาวลาวตอบถูก จำนวน 13 คน (ร้อยละ 76.47) ส่วนนักศึกษชาวกัมพูชาตอบถูก จำนวน 6 คน (ร้อยละ 75.00)

โดยภาพรวมนักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการรับรู้และวัฒนธรรมไทยในระดับมาก

2. มิติด้านทัศนคติและความรู้สึก (Affective Domain)

ข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อวัดทัศนคติและความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องการรับรู้และวัฒนธรรมไทยในประเด็นต่างๆ ของนักศึกษาชาวลาว พบผลวิจัยตามตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละของทัศนคติและความรู้สึกของนักศึกษาชาวลาว 17 คน

คำถามเพื่อวัดทัศนคติและความรู้สึก	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. ประเทศไทยเป็นประเทศที่เป็นมิตร ช่วยให้นักศึกษาปรับตัวในสังคมได้ง่าย	0 (0.00)	1 (5.88)	3 (17.65)	7 (41.18)	6 (35.29)
2. คนไทยเป็นคนเปิดกว้าง และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	0 (0.00)	1 (5.88)	5 (29.41)	9 (52.94)	2 (11.76)
3. สังคมไทยน่าอยู่และมีความปลอดภัย	1 (5.88)	3 (17.65)	5 (29.41)	8 (47.06)	0 (0.00)
4. คนไทยมีทัศนคติที่ดีในการเรียนหรือทำงานร่วมกับผู้อื่นหรือกับตัวนักศึกษาเอง	0 (0.00)	0 (0.00)	4 (23.53)	9 (52.94)	4 (23.53)
5. มหาวิทยาลัยและหน่วยงานรัฐบาลของไทยให้ความช่วยเหลือและความยุติธรรมเท่าเทียมกับทุกคน	0 (0.00)	0 (0.00)	3 (17.65)	7 (41.18)	7 (41.18)

หน่วย : คน

จากตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของทัศนคติและความรู้สึกของนักศึกษาชาวลาว ในแต่ละคำถาม พบว่าคำถามที่ 1 ประเทศไทยเป็นประเทศที่เป็นมิตร ช่วยให้นักศึกษาปรับตัวในสังคมได้ง่าย ซึ่งนักศึกษาชาวลาวมีทัศนคติเชิงบวกในระดับมาก สูงสุด จำนวน 7 คน (ร้อยละ 41.18)

คำถามที่ 2 คนไทยเป็นคนเปิดกว้าง และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งนักศึกษาชาวลาวมีทัศนคติเชิงบวกในระดับมาก สูงสุด จำนวน 9 คน (ร้อยละ 52.94)

คำถามที่ 3 สังคมไทยน่าอยู่และมีความปลอดภัย ซึ่งนักศึกษาชาวลาวมีทัศนคติเชิงบวกในระดับมาก สูงสุด จำนวน 8 คน (ร้อยละ 47.06)

คำถามที่ 4 คนไทยมีทัศนคติที่ดีในการเรียนหรือทำงานร่วมกับผู้อื่นหรือกับตัวนักศึกษาเอง ซึ่งนักศึกษาชาวลาวมีทัศนคติเชิงบวกในระดับมาก สูงสุด จำนวน 9 คน (ร้อยละ 52.94)

คำถามที่ 5 มหาวิทยาลัยและหน่วยงานรัฐบาลของไทยให้ความช่วยเหลือและความยุติธรรมเท่าเทียมกับทุกคน ซึ่งนักศึกษาชาวลาวมีทัศนคติเชิงบวกในระดับมาก-มากที่สุด สูงสุด จำนวน 7 คน (ร้อยละ 41.18)

โดยภาพรวมนักศึกษาชาวลาวมีทัศนคติและความรู้สึกเชิงบวกเกี่ยวกับเรื่องการรับรู้และวัฒนธรรมไทยในระดับมาก

ข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อวัดทัศนคติและความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องการรับรู้และวัฒนธรรมไทยในประเด็นต่างๆ ของนักศึกษาชาวกัมพูชา พบผลวิจัยตามตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนและร้อยละของทัศนคติและความรู้สึกของนักศึกษาชาวกัมพูชา 8 คน

คำถามเพื่อวัดทัศนคติและความรู้สึก	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. ประเทศไทยเป็นประเทศที่เป็นมิตร ช่วยให้นักศึกษาปรับตัวในสังคมได้ง่าย	0 (0.00)	0 (0.00)	2 (25.00)	5 (62.50)	1 (12.50)
2. คนไทยเป็นคนเปิดกว้าง และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	0 0.00	1 12.50	3 37.50	4 50.00	0 0.00
3. สังคมไทยน่าอยู่และมีความปลอดภัย	0 0.00	0 0.00	4 50.00	4 50.00	0 0.00
4. คนไทยมีทัศนคติที่ดีในการเรียนหรือทำงานร่วมกับผู้อื่นหรือกับตัวนักศึกษาเอง	0 0.00	1 12.50	1 12.50	4 50.00	2 25.00
5. มหาวิทยาลัยและหน่วยงานรัฐบาลของไทยให้ความช่วยเหลือและความยุติธรรมเท่าเทียมกับทุกคน	0 0.00	0 0.00	3 37.50	4 50.00	1 12.50

หน่วย : คน

จากตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของทัศนคติและความรู้สึกของนักศึกษาชาวกัมพูชา ในแต่ละคำถาม พบว่าคำถามที่ 1 ประเทศไทยเป็นประเทศที่เป็นมิตร ช่วยให้นักศึกษาปรับตัวในสังคมได้ง่าย ซึ่งนักศึกษาชาวกัมพูชามีทัศนคติเชิงบวกในระดับมาก สูงสุด จำนวน 5 คน (ร้อยละ 62.50)

คำถามที่ 2 คนไทยเป็นคนเปิดกว้าง และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งนักศึกษาชาวกัมพูชามีทัศนคติเชิงบวกในระดับมาก สูงสุด จำนวน 4 คน (ร้อยละ 50.00)

คำถามที่ 3 สังคมไทยน่าอยู่และมีความปลอดภัย ซึ่งนักศึกษาชาวกัมพูชามีทัศนคติเชิงบวกในระดับมาก-มากที่สุด สูงสุด จำนวน 4 คน (ร้อยละ 50.00)

คำถามที่ 4 คนไทยมีทัศนคติที่ดีในการเรียนหรือทำงานร่วมกับผู้อื่นหรือกับตัวนักศึกษาเอง ซึ่งนักศึกษาชาวกัมพูชามีทัศนคติเชิงบวกในระดับมาก สูงสุด จำนวน 4 คน (ร้อยละ 50.00)

คำถามที่ 5 มหาวิทยาลัยและหน่วยงานรัฐบาลของไทยให้ความช่วยเหลือและความยุติธรรมเท่าเทียมกับทุกคน ซึ่งนักศึกษาชาวกัมพูชามีทัศนคติเชิงบวกในระดับมาก สูงสุด จำนวน 4 คน (ร้อยละ 50.00)

โดยภาพรวมนักศึกษาชาวกัมพูชามีทัศนคติและความรู้สึกเชิงบวกเกี่ยวกับเรื่องการรับรู้และวัฒนธรรมไทยในระดับมาก

มิติด้านพฤติกรรม (Behavioral Domain)

ข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อวัดพฤติกรรมเกี่ยวกับเรื่องการเรียนรู้และวัฒนธรรมไทยในประเด็นต่างๆ ของนักศึกษาชาวลาว พบผลวิจัยตามตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แสดงจำนวนและร้อยละของพฤติกรรมของนักศึกษาชาวลาว 17 คน

คำถามเพื่อวัดพฤติกรรม	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. นักศึกษาสามารถเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมไทย	0 (0.00)	0 (0.00)	3 (17.65)	10 (58.82)	4 (23.53)
2. นักศึกษาพยายามปรับเปลี่ยนบุคลิกตนเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของไทย	0 (0.00)	0 (0.00)	7 (41.18)	7 (41.18)	3 (17.65)
3. นักศึกษาพยายามหาโอกาสพูดคุยกับคนไทย	0 (0.00)	1 (5.88)	2 (11.76)	11 (64.71)	3 (17.65)
4. เวลาว่างมีกิจกรรมต่างๆในชั้นเรียนหรือมหาวิทยาลัย นักศึกษามักพยายามเข้ากลุ่มกับเพื่อนคนไทย	0 (0.00)	2 (11.76)	2 (11.76)	9 (52.94)	4 (23.53)
5. นักศึกษาจะยินเคารพในสิ่งที่คนไทยเคารพ เช่น การยินเคารพเพลงสรรเสริญพระบารมี หรือการยินเคารพเพลงชาติไทย	2 (11.76)	2 (11.76)	4 (23.53)	7 (41.18)	2 (11.76)

หน่วย : คน

จากตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมของนักศึกษาชาวลาว ในแต่ละคำถามพบว่าคำถามที่ 1 นักศึกษาสามารถเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมไทย ซึ่งนักศึกษาชาวลาวมีพฤติกรรมเชิงบวกในระดับมาก สูงสุด จำนวน 10 คน (ร้อยละ 58.82)

คำถามที่ 2 นักศึกษาพยายามปรับเปลี่ยนบุคลิกตนเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของไทย ซึ่งนักศึกษาชาวลาวมีพฤติกรรมเชิงบวกในระดับปานกลาง - มาก สูงสุด จำนวน 7 คน (ร้อยละ 41.18)

คำถามที่ 3 นักศึกษาพยายามหาโอกาสพูดคุยกับคนไทย ซึ่งนักศึกษาชาวลาวมีพฤติกรรมเชิงบวกในระดับมาก สูงสุด จำนวน 11 คน (ร้อยละ 64.71)

คำถามที่ 4 เวลาว่างมีกิจกรรมต่างๆในชั้นเรียนหรือมหาวิทยาลัย นักศึกษามักพยายามเข้ากลุ่มกับเพื่อนคนไทย ซึ่งนักศึกษาชาวลาวมีพฤติกรรมเชิงบวกในระดับมาก สูงสุด จำนวน 9 คน (ร้อยละ 52.94)

คำถามที่ 5 นักศึกษาจะยินเคารพในสิ่งที่คนไทยเคารพ เช่น การยินเคารพเพลงสรรเสริญพระบารมี หรือการยินเคารพเพลงชาติไทย ซึ่งนักศึกษาชาวลาวมีพฤติกรรมเชิงบวกในระดับมาก สูงสุด จำนวน 7 คน (ร้อยละ 41.18)

โดยภาพรวมนักศึกษาชาวลาวมีพฤติกรรมเชิงบวกเกี่ยวกับเรื่องการเรียนรู้และวัฒนธรรมไทยในระดับมาก

ข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อวัดพฤติกรรมเกี่ยวกับการรับรู้และวัฒนธรรมไทยในประเด็นต่างๆ ของนักศึกษาชาวกัมพูชา พบผลวิจัยตามตารางที่ 9

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนและร้อยละพฤติกรรมของนักศึกษาชาวกัมพูชา 8 คน

คำถามเพื่อวัดพฤติกรรม	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. นักศึกษาสามารถเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมไทย	0 (0.00)	0 (0.00)	2 (25.00)	4 (50.00)	2 (25.00)
2. นักศึกษาพยายามปรับเปลี่ยนบุคลิกตนเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของไทย	1 (12.50)	1 (12.50)	0 (0.00)	5 (62.50)	1 (12.50)
3. นักศึกษาพยายามหาโอกาสพูดคุยกับคนไทย	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (12.50)	4 (50.00)	3 (37.50)
4. เวลาว่างกิจกรรมต่างๆในชั้นเรียนหรือมหาวิทยาลัย นักศึกษามักพยายามเข้ากลุ่มกับเพื่อนคนไทย	0 (0.00)	1 (12.50)	1 (12.50)	4 (50.00)	2 (25.00)
5. นักศึกษาจะยินเคารพในสิ่งที่คนไทยเคารพ เช่น การยิเคารพเพลงสรรเสริญพระบารมี หรือการยิเคารพเพลงชาติไทย	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (12.50)	4 (50.00)	3 (37.50)

หน่วย : คน

จากตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมของนักศึกษาชาวกัมพูชา ในแต่ละคำถามพบว่าคำถามที่ 1 นักศึกษาสามารถเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมไทย ซึ่งนักศึกษาชาวกัมพูชา มีพฤติกรรมเชิงบวกในระดับมาก สูงสุด จำนวน 4 คน (ร้อยละ 50.00)

คำถามที่ 2 นักศึกษาพยายามปรับเปลี่ยนบุคลิกตนเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของไทย ซึ่งนักศึกษาชาวกัมพูชา มีพฤติกรรมเชิงบวกในระดับมาก สูงสุด จำนวน 5 คน (ร้อยละ 62.50)

คำถามที่ 3 นักศึกษาพยายามหาโอกาสพูดคุยกับคนไทย ซึ่งนักศึกษาชาวกัมพูชา มีพฤติกรรมเชิงบวกในระดับมาก สูงสุด จำนวน 4 คน (ร้อยละ 50.00)

คำถามที่ 4 เวลาว่างกิจกรรมต่างๆในชั้นเรียนหรือมหาวิทยาลัย นักศึกษามักพยายามเข้ากลุ่มกับเพื่อนคนไทย ซึ่งนักศึกษาชาวกัมพูชา มีพฤติกรรมเชิงบวกในระดับมาก สูงสุด จำนวน 4 คน (ร้อยละ 50.00)

คำถามที่ 5 นักศึกษาจะยินเคารพในสิ่งที่คนไทยเคารพ เช่น การยิเคารพเพลงสรรเสริญพระบารมี หรือการยิเคารพเพลงชาติไทย ซึ่งนักศึกษาชาวกัมพูชา มีพฤติกรรมเชิงบวกในระดับมาก สูงสุด จำนวน 4 คน (ร้อยละ 50.00)

โดยภาพรวมนักศึกษาชาวกัมพูชา มีพฤติกรรมเชิงบวกเกี่ยวกับการรับรู้และวัฒนธรรมไทยในระดับมาก

ส่วนที่ 4 ข้อมูลแสดงแนวทางในการปรับตัวทางวัฒนธรรมใหม่ของนักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชาในมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

4.1 แนวทางในการปรับตัวทางวัฒนธรรมใหม่ของนักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชาในมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม คือ นักศึกษาชาวลาว นักศึกษาชาวกัมพูชา และผู้บริหาร คณาจารย์และบุคลากร พบว่าแนวทางในการปรับตัวทางวัฒนธรรมใหม่ของนักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชาในมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-learning) ด้วยการสืบค้นข้อมูลต่างๆผ่านทางอินเทอร์เน็ต เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ข้อมูลของที่พักออาศัย และข้อมูลของการใช้ภาษาไทย เพื่อฝึกฝนด้วยตนเอง

“ฝึกอ่านภาษาไทย ฝึกภาษาไทยประมาณปีหนึ่ง ด้วยการเรียนด้วยตัวเอง ก็ฟังเพลงบ้าง อ่านเอกสารอะไรที่เป็นของไทย และก็เข้าเว็บที่เป็นภาษาไทย” (LS3, สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2557)

“พอได้ยินว่าเขารับแล้วก็เข้าดูเว็บดูอะไรที่เกี่ยวกับ ม.อุบล ก็รู้แล้วว่าต้องมาที่นี่ แล้วต้องเตรียมภาษา” (LS17, สัมภาษณ์, 1 พฤศจิกายน 2557)

“มีการค้นหาข้อมูลของทางมหาวิทยาลัย และเรียนภาษาไทยเพิ่มขึ้น และได้หาข้อมูลของที่พักออาศัย” (CS6, สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2557)

“ก่อนที่จะมาจะมีการเตรียมตัวฝึกอ่านภาษาไทย ฝึกภาษาไทยประมาณปีหนึ่ง เรียนด้วยตัวเอง ก็ฟังเพลงบ้าง อ่านเอกสารอะไรที่เป็นของไทย และก็เข้าเว็บที่เป็นภาษาไทย” (LS3, สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2557)

“ก่อนที่จะมาต้องเตรียม หนึ่งก็คือภาษา และก็สิ่งของที่เรารู้จำเป็นต้องมาใช้ที่นี่ หนังสือ และก็เงิน มาอยู่ที่นี่การใช้จ่ายมันเพียงพอไหมก็เลยต้องเอาเงินมาบ้างสำหรับใช้” (CS3, สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2557)

2. บุคคลต่างวัฒนธรรมในฐานะคู่สื่อสาร คือ สื่อบุคคล/หน่วยงานที่มีส่วนช่วยในการปรับตัวทางวัฒนธรรม และสื่อบุคคล/หน่วยงานที่เปิดรับในระหว่างที่ศึกษาของนักศึกษาชาวลาวและนักศึกษชาวกัมพูชา

จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างถึงบทบาทของสื่อบุคคล/หน่วยงานที่มีส่วนช่วยในการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวลาวมากน้อยอย่างไร พบผลวิจัยตามตารางที่ 10

ตารางที่ 10 แสดงจำนวนและร้อยละของสื่อบุคคล/หน่วยงานที่มีส่วนช่วยในการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวลาว 17 คน

สื่อบุคคล/หน่วยงาน	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. เพื่อนคนไทย	1 (5.88)	4 (23.53)	2 (11.76)	6 (35.29)	4 (23.53)
2. เพื่อนคนลาว	0 (0.00)	1 (5.88)	2 (11.76)	6 (35.29)	8 (47.06)
3. อาจารย์/บุคลากร	0 (0.00)	1 (5.88)	1 (5.88)	6 (35.29)	9 (52.94)
4. หน่วยงานรัฐบาลลาว	2 (11.76)	3 (17.65)	6 (35.29)	1 (5.88)	5 (29.41)
5. พ่อ แม่ พี่น้อง	2 (11.76)	0 (0.00)	5 (29.41)	3 (17.65)	7 (41.18)
6. สำนักงานวิเทศสัมพันธ์	0 (0.00)	3 (17.65)	6 (35.29)	4 (23.53)	4 (23.53)

หน่วย : คน

จากตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของสื่อบุคคล/หน่วยงานที่มีส่วนช่วยในการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวลาว พบว่าเพื่อนคนไทยมีส่วนช่วยในการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวลาว ในระดับความคิดเห็นมากที่สุด สูงสุด จำนวน 6 คน (ร้อยละ 35.29)

เพื่อนคนลาวมีส่วนช่วยในการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวลาว ในระดับความคิดเห็นมากที่สุด สูงสุด จำนวน 8 คน (ร้อยละ 47.06)

อาจารย์/บุคลากรมีส่วนช่วยในการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวลาว ในระดับความคิดเห็นมากที่สุด สูงสุด จำนวน 9 คน (ร้อยละ 52.94)

หน่วยงานรัฐบาลลาวมีส่วนช่วยในการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวลาว ในระดับความคิดเห็นปานกลาง สูงสุด จำนวน 6 คน (ร้อยละ 35.29)

พ่อ แม่ พี่น้องมีส่วนช่วยในการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวลาว ในระดับความคิดเห็นมากที่สุด สูงสุด จำนวน 7 คน (ร้อยละ 41.18)

สำนักงานวิเทศสัมพันธ์มีส่วนช่วยในการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวลาว ในระดับความคิดเห็นปานกลาง สูงสุด จำนวน 6 คน (ร้อยละ 35.29)

จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างถึงบทบาทของสื่อบุคคล/หน่วยงานที่มีส่วนช่วยในการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวลาวก็พหุขามากน้อยอย่างไร พบผลวิจัยตามตารางที่ 11

ตารางที่ 11 แสดงจำนวนและร้อยละของสื่อบุคคล/หน่วยงานที่มีส่วนช่วยในการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวกำพูชา 8 คน

สื่อบุคคล/หน่วยงาน	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. เพื่อนคนไทย	0 (0.00)	1 (12.50)	3 (37.50)	1 (12.50)	3 (37.50)
2. เพื่อนคนกำพูชา	0 (0.00)	1 (12.50)	3 (37.50)	1 (12.50)	3 (37.50)
3. อาจารย์/บุคลากร	0 (0.00)	1 (12.50)	3 (37.50)	4 (50.00)	0 (0.00)
4. หน่วยงานรัฐบาลกำพูชา	5 (62.50)	3 (37.50)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
5. พ่อ แม่ พี่น้อง	3 (37.50)	3 (37.50)	0 (0.00)	2 (25.00)	0 (0.00)
6. สำนักงานวิเทศสัมพันธ์	0 (0.00)	0 (0.00)	3 (37.50)	2 (25.00)	3 (37.50)

หน่วย : คน

จากตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของสื่อบุคคล/หน่วยงานที่มีส่วนช่วยในการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวกำพูชา พบว่าเพื่อนคนไทยมีส่วนช่วยในการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวกำพูชา ในระดับความคิดเห็นปานกลางและมากที่สุด สูงสุด จำนวน 3 คน (ร้อยละ 37.50)

เพื่อนคนกำพูชามีส่วนช่วยในการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวกำพูชา ในระดับความคิดเห็นปานกลางและมากที่สุด สูงสุด จำนวน 3 คน (ร้อยละ 37.50)

อาจารย์/บุคลากรมีส่วนช่วยในการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวกำพูชา ในระดับความคิดเห็นมาก สูงสุด จำนวน 4 คน (ร้อยละ 50.00)

หน่วยงานรัฐบาลกำพูชามีส่วนช่วยในการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวกำพูชา ในระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด สูงสุด จำนวน 5 คน (ร้อยละ 62.50)

พ่อ แม่ พี่น้องมีส่วนช่วยในการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวกำพูชา ในระดับความคิดเห็นน้อย-น้อยที่สุด สูงสุด จำนวน 3 คน (ร้อยละ 37.50)

สำนักงานวิเทศสัมพันธ์มีส่วนช่วยในการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวกำพูชา ในระดับความคิดเห็นปานกลางและมากที่สุด สูงสุด จำนวน 3 คน (ร้อยละ 37.50)

จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างถึงสื่อบุคคล/หน่วยงานที่เปิดรับในระหว่างที่ศึกษาของนักศึกษาชาวลาว มากน้อยอย่างไร พบผลวิจัยตามตารางที่ 12

ตารางที่ 12 แสดงจำนวนและร้อยละของสื่อบุคคล/หน่วยงานที่เปิดรับในระหว่างที่ศึกษาของ นักศึกษาชาวลาว 17 คน

สื่อบุคคล/หน่วยงาน	ไม่เคยเลย	นานครั้ง	ปานกลาง	บ่อยครั้ง	เป็นประจำ
1. เพื่อนคนไทย	0 (5.88)	4 (23.53)	5 (29.41)	4 (23.53)	4 (23.53)
2. เพื่อนคนลาว	0 (0.00)	1 (5.88)	4 (23.53)	5 (29.41)	7 (41.18)
3. อาจารย์/บุคลากร	0 (0.00)	1 (5.88)	3 (17.65)	3 (17.65)	10 (58.82)
4. หน่วยงานรัฐบาลลาว	1 (5.88)	2 (11.76)	7 (41.18)	4 (23.53)	3 (17.65)
5. พ่อ แม่ พี่น้อง	1 (5.88)	2 (11.76)	2 (11.76)	3 (17.65)	9 (52.94)
6. สำนักงานวิเทศสัมพันธ์	1 (5.88)	3 (17.65)	8 (47.06)	0 (0.00)	5 (29.41)

หน่วย : คน

จากตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของสื่อบุคคล/หน่วยงานที่เปิดรับในระหว่างที่ศึกษาของ นักศึกษาชาวลาว พบว่าการเปิดรับเพื่อนคนไทยในระหว่างที่ศึกษาของนักศึกษาชาวลาว ในระดับการ เปิดรับปานกลาง สูงสุด จำนวน 5 คน (ร้อยละ 29.41)

การเปิดรับเพื่อนคนลาวในระหว่างที่ศึกษาของนักศึกษาชาวลาว ในระดับการเปิดรับมากที่สุด สูงสุด จำนวน 7 คน (ร้อยละ 41.18)

การเปิดรับอาจารย์/บุคลากรในระหว่างที่ศึกษาของนักศึกษาชาวลาว ในระดับการเปิดรับมากที่สุด สูงสุด จำนวน 10 คน (ร้อยละ 58.82)

การเปิดรับหน่วยงานรัฐบาลลาวในระหว่างที่ศึกษาของนักศึกษาชาวลาว ในระดับการเปิดรับปานกลาง สูงสุด จำนวน 7 คน (ร้อยละ 41.18)

การเปิดรับพ่อ แม่ พี่น้องในระหว่างที่ศึกษาของนักศึกษาชาวลาว ในระดับการเปิดรับมากที่สุด สูงสุด จำนวน 9 คน (ร้อยละ 52.94)

การเปิดรับสำนักงานวิเทศสัมพันธ์ในระหว่างที่ศึกษาของนักศึกษาชาวลาว ในระดับการ เปิดรับปานกลาง สูงสุด จำนวน 8 คน (ร้อยละ 47.06)

จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างถึงสื่อบุคคล/หน่วยงานที่เปิดรับในระหว่างที่ศึกษาของ นักศึกษาชาวกัมพูชา มากน้อยอย่างไร พบผลวิจัยตามตารางที่ 13

ตารางที่ 13 แสดงจำนวนและร้อยละของสื่อบุคคล/หน่วยงานที่เปิดรับในระหว่างที่ศึกษาของ นักศึกษาชาวกำพูชา 8 คน

สื่อบุคคล/หน่วยงาน	ไม่เคยเลย	นานครั้ง	ปานกลาง	บ่อยครั้ง	เป็นประจำ
1. เพื่อนคนไทย	1 (12.50)	0 (0.00)	3 (37.50)	1 (12.50)	3 (37.50)
2. เพื่อนคนกำพูชา	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (12.50)	4 (50.00)	3 (37.50)
3. อาจารย์/บุคลากร	0 (0.00)	0 (0.00)	3 (37.50)	2 (25.00)	3 (37.50)
4. หน่วยงานรัฐบาลกำพูชา	2 (25.00)	0 (0.00)	2 (25.00)	2 (25.00)	2 (25.00)
5. พ่อ แม่ พี่น้อง	1 (12.50)	1 (12.50)	1 (12.50)	1 (12.50)	4 (50.00)
6. สำนักงานวิเทศสัมพันธ์	0 (0.00)	0 (0.00)	2 (25.00)	4 (50.00)	2 (25.00)

หน่วย : คน

จากตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของสื่อบุคคล/หน่วยงานที่เปิดรับในระหว่างที่ศึกษาของ นักศึกษาชาวกำพูชา พบว่าการเปิดรับเพื่อนคนไทยในระหว่างที่ศึกษาของนักศึกษาชาวกำพูชา ใน ระดับการเปิดรับปานกลางและมากที่สุด สูงสุด จำนวน 3 คน (ร้อยละ 37.50)

การเปิดรับเพื่อนคนกำพูชาในระหว่างที่ศึกษาของนักศึกษาชาวกำพูชา ในระดับการเปิดรับมาก สูงสุด จำนวน 4 คน (ร้อยละ 50.00)

การเปิดรับอาจารย์/บุคลากรในระหว่างที่ศึกษาของนักศึกษาชาวกำพูชา ในระดับการเปิดรับปานกลางและมากที่สุด สูงสุด จำนวน 3 คน (ร้อยละ 37.50)

การเปิดรับหน่วยงานรัฐบาลกำพูชาในระหว่างที่ศึกษาของนักศึกษาชาวกำพูชา ในระดับการเปิดรับน้อยที่สุด ปานกลาง มาก และมากที่สุด เท่ากัน จำนวน 2 คน (ร้อยละ 25.00)

การเปิดรับพ่อ แม่ พี่น้องในระหว่างที่ศึกษาของนักศึกษาชาวกำพูชา ในระดับการเปิดรับมากที่สุด สูงสุด จำนวน 4 คน (ร้อยละ 50.00)

การเปิดรับสำนักงานวิเทศสัมพันธ์ในระหว่างที่ศึกษาของนักศึกษาชาวกำพูชา ในระดับการเปิดรับมาก สูงสุด จำนวน 4 คน (ร้อยละ 50.00)

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาชาวลา พบว่าโดยส่วนใหญ่มีการเปิดรับเพื่อนคนไทย ซึ่งจะปรึกษาปัญหาด้านการใช้ภาษาไทย และการเรียนเป็นหลัก

“ส่วนเพื่อนคนไทยก็สนิทประมาณ 3 – 4 คน ส่วนใหญ่จะถามเรื่องการเขียนมากกว่าเพราะเขียนไม่ค่อยถูก” (LS3, สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2557)

“มีก็ไม่เชิงว่าเป็นเพื่อน เป็นรุ่นน้องเค้าก็ช่วยแนะนำครับ ก็ประมาณนี้ครับ รุ่นน้องที่เป็นคนไทย ประมาณ 4-5 คนครับ แต่ก็ไม่เชิงว่าสนิทครับ เขาก็เกรงใจเพราะว่าเป็นรุ่นพี่เขา” (LS4, สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2557)

“เพื่อนสนิทที่เป็นคนไทย ประมาณ 3 คนครับ เจอกันเพราะว่าเพื่อนคนลาวด้วยกันแนะนำครับ ที่ว่าเป็นรุ่นพี่นิดมาเจอกันและมาเจอกันอยู่ที่เรียนด้วยที่มาเรียนร่วมกันและเป็นน้องที่พาผมไปเรียนกับเด็กป.ตรีใช้ไหมครับ และเขาก็มีน้องที่มาช่วยมาอะไรแล้วก็มาคุ้นเคยกับเรา” (LS11, สัมภาษณ์, 27 ตุลาคม 2557)

“ในขณะมีน้องคนหนึ่งคนไทยที่ค่อนข้างสนิทกันก็จะพูดกับเขาว่าคืออาจารย์ว่าแบบนี้เราคิดว่าไง ไปถามเขา อันนี้คือจะด่าใช้ไหม เช่นเวลาที่เราเขียนบทไปอาจารย์ว่าตลก ก็ถามเขา เขาก็บอกว่าอาจารย์เป็นอย่างนั้นล่ะ แต่เวลาแกอารมณ์ดีก็มาในแบบใหม่ เขาคงอยากให้เราได้ ส่วนถ้าเป็นนักศึกษาชาวลาด้วยกันก็เพียงแค่บ่นว่ามันยาก อาจารย์เข้มจัง” (LS17, สัมภาษณ์, 1 พฤศจิกายน 2557)

ส่วนเพื่อนสนิทคนลาวนั้น พบว่าโดยส่วนใหญ่ นักศึกษาชาวลาจะปรึกษาปัญหาชีวิตเป็นหลัก คือ มีการแยกอย่างชัดเจนว่า เรื่องการเรียนจะสื่อสารกับเพื่อนคนไทย ส่วนเรื่องการใช้ชีวิตจะสื่อสารกับเพื่อนคนลาว

“ถ้าการเรียนก็จะคุยกับเพื่อนคนไทย ส่วนการใช้ชีวิตก็จะคุยกับเพื่อนคนลาว” (LS17, สัมภาษณ์, 1 พฤศจิกายน 2557)

“ก็จะมีเพื่อนคนลาวกับคนไทย คนไทยมี 10 คน มีเพื่อนที่เรียนด้วยกัน 5 คน เพื่อนคนไทย ถ้าเป็นเรื่องวิชาการเขาก็จะแนะนำให้เกี่ยวกับศาสตร์ที่เราศึกษาอยู่วิชาที่เราเรียนอยู่ เช่นว่า เรื่องที่เราทำวิทยานิพนธ์ ถ้าเป็นพีชอันนี้มันก็จะเป็นอย่างนี้ไปอีก คือเขาจะแยกอธิบายให้” (LS16, สัมภาษณ์, 1 พฤศจิกายน 2557)

“เวลามีปัญหา เรื่องทะเลาะวิวาทที่กังวลใจ จะไปถามเพื่อนคนลาวด้วยกันครับ ว่าถ้าเรามีเหตุการณ์อย่างนั้นเราจะทำยังไงครับเขาก็แนะนำ ไม่ต้องไปยุ่งเกี่ยวเลย อยู่ที่หออย่างเดียว ดูเฉยๆ ไม่ต้องให้ความคิดเห็น ซึ่งเพื่อนสนิทคนลาวก็มีรุ่นพี่ 2 คน กับรุ่นน้อง 2 คน” (LS4, สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2557)

“เพื่อนสนิทส่วนมากก็จะเป็นเพื่อนที่มาจากมหาวิทยาลัยเดียวกัน คือ มหาวิทยาลัยจำปาหลักที่ได้ร่วมงานด้วยกันมา” (LS7, สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2557)

“ตอนที่ปัญหาเรื่องการใช้ชีวิต จะปรึกษาเพื่อนคนลาว” (LS11, สัมภาษณ์, 27 ตุลาคม 2557)

“คนลาวก็คือเพื่อนที่มาด้วยกันประมาณ 20 คนที่สนิทสนม ผมเป็นประธานนักศึกษาด้วยครับ คือสนิทสนมกันไปมาหาสู่ ไปหากันตลอดกินข้าวด้วยกันตลอด” (LS11, สัมภาษณ์, 27 ตุลาคม 2557)

“เพื่อนสนิทส่วนมากเป็นคนเราคนลาวด้วยกัน เพราะว่าพักหอด้วยกัน แต่ถ้าออกไปเรียนก็เป็นคนไทยแต่ก็ 50-50 ถ้าอยู่หอแล้วคุยกับคนลาวเพราะบางครั้งก็มีเด็กไทยที่เรียน ป.ตรี อยู่ด้วยกัน” (LS14, สัมภาษณ์, 1 พฤศจิกายน 2557)

“เพื่อนสนิทส่วนใหญ่จะเป็นคนลาวทั้งหมด เพราะกัมพูชาอยู่ที่นี่แค่ 2 คน คนนึงก็จบไปแล้ว ส่วนอีกคนไปแบบของเขา และอาหารการกินเราไม่เหมือนกัน ถ้าเป็นเรื่องการเรียนเราจะช่วยกันไม่ได้เลย ถ้าเป็นเรื่องอื่นๆเราช่วยกันได้ เพราะเราเรียนกันคนละสาขา หัวข้อที่มาก็ต่างกัน ความถนัด ความเชี่ยวชาญก็ต่างกัน มันเลยช่วยกันไม่ได้ แต่อย่างที่เป็นเพื่อนพุดมาเมื่อกี้ถ้าเรามีหอนานาชาติ โอกาสที่เราจะเจอกันระหว่างคนที่เรียนสาขาเดียวกันกับคนลาวกับคนประเทศอื่นก็จะสนิทกันขึ้น อย่างทุนที่ผมมาก็คือคณะเกษตร ก็จะแยกให้เลย ถ้าทุนของศิลปศาสตร์ก็จะแยกให้เลย ก็เลยไม่ค่อยเจอกันตรงนั้น ก็อย่างที่เรารู้คนข้างห้องก็เหมือนเพื่อนบ้าน ถ้าเราใกล้กันเราก็จะเป็นเพื่อนบ้านกับเขา ที่นี้ในเรื่องของภาษา ของอะไรต่างๆเราก็จะมีโอกาสแลกเปลี่ยนจากเจ้าของภาษาโดยตรงได้ แต่ถ้าอยู่อย่างนี้ก็ไปอย่างนี้แหละ” (LS15, สัมภาษณ์, 1 พฤศจิกายน 2557)

“เป็นคนลาวก็ประมาณ 3 คนเหมือนกัน แต่คนลาวจะเป็นประเภทถ้าบ่นไปเขาก็จะว่าอดทนไป เพราะว่าเขาไม่ได้เรียนด้วยก็เลยบ่นแค้นมานานแล้วก็ไปเรื่องอื่น แต่ถ้าเป็นน้องๆที่คณะเขาก็จะมีการจัดการตัวให้ เขาก็ช่วยเหลือทุกอย่าง” (LS17, สัมภาษณ์, 1 พฤศจิกายน 2557)

แต่ก็มีนักศึกษาชาวลาบบางส่วนที่เปิดรับทั้งเพื่อนคนไทยและคนลาว

“เพื่อนสนิทก็มีทั้งลาวทั้งไทย เป็นผู้หญิง ผู้ชายเต็มไปหมดค่ะ เพราะว่าไม่ค่อยจะเลือกคบคนคบกันไปอย่างไหนที่เราไม่ชอบเราก็ไม่ค่อยคุยแค่นั้นก็ปรับหากันค่ะ” (LS13, สัมภาษณ์, 27 ตุลาคม 2557)

“อยู่ที่นี่ส่วนมากเราก็จะกินกับเพื่อนคนลาว บางทีเราก็กินกับเพื่อนคนไทย” (LS16, สัมภาษณ์, 1 พฤศจิกายน 2557)

“ก็มีปัญหากับปรึกษาเพื่อนคนลาว และมีเพื่อนคนไทยด้วยครับ เพื่อนสนิทประมาณ 3 คนครับ คุยได้ทุกเรื่องแหละครับ” (LS10, สัมภาษณ์, 27 ตุลาคม 2557)

“เพื่อนสนิทคนไทยมีอยู่คนหนึ่งที่เหลือเป็นคนลาวหมดที่อยู่หอด้วยกัน ส่วนเรื่องปัญหาที่ไม่ค่อยมีปัญหา เรื่องเงินก็สามารถบริหารได้อยู่” (LS8, สัมภาษณ์, 21 ตุลาคม 2557)

ส่วนนักศึกษาชาวกำพูชาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่ามีการเปิดรับเพื่อนคนไทยพอสมควร ซึ่งจะเป็นการเรียนรู้การใช้ภาษาไทย และปรึกษาปัญหาต่างๆไป นอกจากนั้นยังพบปัญหาด้านการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษระหว่างนักศึกษาชาวกำพูชากับนักศึกษาไทย

“Not very much just a few of Lao and Thai. They are kind and generous. I always asked them about Thai language, culture and teach them Khmer language. Actually, they are helpful. Oh! Friendly as well. I love them.” (CS4, สัมภาษณ์, 11 พฤศจิกายน 2557)

“ถ้าพูดถึงเพื่อนคนไทยที่เรียนในคณะ เป็นเพื่อนสนิทของผมเวลาเรียนเราจะแก้ปัญหาด้วยกันครับ หรือบางครั้งผมกับเพื่อนๆก็มักจะไปเล่นด้วยกันนอกรั้วมหาวิทยาลัย อย่างเช่นไปกินข้าวด้วยกันครับ” (CS1, สัมภาษณ์, 3 ตุลาคม 2557)

“เวลาที่ผมจะต้องใช้ภาษาอังกฤษกับคนไทย ผมจะพยายามพูดให้ช้าที่สุดเพื่อให้พวกเขาเข้าใจครับ ยกตัวอย่างสถานการณ์หนึ่ง ผมได้พูดกับเพื่อนคนหนึ่ง เราคุยกันลำบากมากเพราะการออกเสียงของเขาไม่ถูกต้องเท่าไรครับ” (CS1, สัมภาษณ์, 3 ตุลาคม 2557)

“เพื่อนสนิทที่สุดเป็นคนไทย เมื่อก่อนมีหลายคน ประมาณ 3-4 คนแต่ตอนนี้เขาเรียนจบไปแล้ว” (CS8, สัมภาษณ์, 27 ตุลาคม 2557)

“เพื่อนคนไทยเป็นรุ่นน้องเคยเรียนภาษาอังกฤษที่คณะวิทยาศาสตร์ และที่ที่เรียนรวมๆกัน ทุกวันนี้ที่สนิทจริงๆที่สามารถคุยได้ทุกเรื่องที่เป็นคนไทย ก็เป็นคนไทยก็มีประมาณ 2 คนคะ” (CS3, สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2557)

“เพื่อนคนไทยมีประมาณ 5-6 คน แต่ว่าก็มีเพื่อนอีกหลายคนที่เป็นเพื่อนมาไหนด้วยกัน” (CS5, สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2557)

“เพื่อนคนไทย คือมีเพื่อนอยู่แต่เขาไม่สามารถที่จะสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษได้” (CS8, สัมภาษณ์, 27 ตุลาคม 2557)

ส่วนเพื่อนคนกำพูชานั้น พบว่าโดยส่วนใหญ่เป็นเพื่อนสนิท เพราะนักศึกษาที่มาจากประเทศกำพูชามีจำนวนไม่มากนัก จึงทำให้ทุกคนสนิทสนมกัน

“เพื่อนสนิทส่วนใหญ่เพื่อนผมเป็นชาวกำพูชาด้วยกันเองครับ เรามีนักเรียนชาวกำพูชาที่ได้ทุนมาเรียนที่นี่ประมาณหกคน” (CS1, สัมภาษณ์, 3 ตุลาคม 2557)

“เพื่อนที่มาจากกัมพูชา เราก็จะมีนัดเจอกัน พูดคุยกัน ติดต่อกันตลอด มีไปทานข้าวกันตอนเย็น แล้วแต่วัน บางวันก็ไปกับเพื่อนคนไทย บางวันก็ไปคนเดียว บางวันก็ไปกับเพื่อนกัมพูชา” (CS6, สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2557)

นอกจากเพื่อนคนไทยซึ่งเป็นบุคคลต่างวัฒนธรรมในฐานะคู่สื่อสารแล้ว จากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่านักศึกษาชาวลาและชาวกัมพูชา มีการปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์/บุคลากรของหน่วยงานวิเทศสัมพันธ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยในการปรับตัวทั้งในเรื่องการเรียน และการใช้ชีวิต

“ที่สำคัญที่สุดเมื่อผมมีปัญหาผมจะตรงไปขอคำปรึกษาจากอาจารย์ หรือเจ้าหน้าที่ทำงานอยู่ในคณะศิลปศาสตร์ พี่เค้าช่วยผมหลายอย่างมาก อย่างเช่น การอยู่หอพัก หรือแม้กระทั่งการเรียน” (CS1, สัมภาษณ์, 3 ตุลาคม 2557)

“เวลามีปัญหาเรื่องการใช้ชีวิตเรื่องการเรียนปรึกษาอาจารย์ครับ โดยจะเดินไปหาแล้วไปคุยเลยครับส่วนใหญ่จะไปปรึกษาปัญหาเรื่องการเรียน อาจารย์บอกว่าค่อยทำความเข้าใจไป ไม่ต้องเร่งรีบ” (LS6, สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2557)

“เวลามีปัญหาส่วนมากจะเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งจะให้แนวทาง จะคอยแนะ คอยปลอบใจ คอยให้กำลังใจ เข้าไปหาท่านแล้วพูดคุยตัวต่อตัวเลย เพราะว่าอาจารย์ก็เปิดใจเลยให้เราพูดคุย อาจารย์ก็เข้าใจเรา ก็โชคดีได้อาจารย์ที่ปรึกษาดี ปรึกษาได้ทุกอย่างเลยอย่างเช่นเรื่องหอพัก ที่อยู่อาศัย บางครั้งอาจารย์ก็โทรไปหาสำนักงานกิจกรรมนักศึกษา” (S2, สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2557)

“พูดภาษาไทยกันในห้อง ปัญหาที่มีบ้างครับ บางคำพูดออกเป็นภาษาลาว ยังสับสนอยู่ แต่ถ้ามีปัญหาที่จะปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาครับ เพราะสามารถคุยได้ทุกเรื่อง ทั้งเรื่องปัญหาส่วนตัวและเรื่องอื่นๆ” (LS5, สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2557)

“ขอบคุณทางมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี และคณะวิศวกรรมศาสตร์ที่รับผมเข้ามาเรียน แล้วก็อยากขอบคุณอาจารย์ทุกท่านที่เอาใจใส่ครับ” (CS6, สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2557)

“ทางวิเทศสัมพันธ์เขาก็จะแนะนำว่าการปรับตัวอยู่ที่นี้ควรทำอย่างไร การไปการมาครั้งแรกเขาจะแนะนำเกี่ยวกับการเดินทางไปขนส่ง ต้องไปแบบไหน ชี้อรรถาเท่าไร เพื่อไม่ให้หลง แต่ถ้าเป็นครั้งแรกก็แนะนำให้ไป sit in กับ ป.ตรี หรือไม่อาจารย์ก็หาตำรามาให้ แนะนำห้องสมุดอะไรต่างๆ” (LS17, สัมภาษณ์, 1 พฤศจิกายน 2557)

“วิเทศสัมพันธ์เขาก็จะเป็นหลักให้เรา หากว่าเรามีปัญหาหรือไม่เข้าใจในทุนเขาก็จะให้ความรู้กับเรา” (LS7, สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2557)

“วิเทศสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยช่วยครับ ผมก็โอเคกับวิเทศสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัย จริงๆ เขาช่วยเยอะมาก แต่ว่ามันมีปัญหาเขาบอกว่า บางทีเวลาจ่ายเงินจ่ายอะไรเขาก็จะบอกว่าของคณะไม่ใช่ของเขา เพราะว่าเขาไม่รู้ของคณะยากนิดหนึ่งพูดจริงๆ (หัวเราะ)” (CS2, สัมภาษณ์, 3 ตุลาคม 2557)

3. บทบาทของสื่อมวลชน (Mass Media) คือ สื่อมวลชนที่มีส่วนช่วยในการปรับตัวทางวัฒนธรรม และสื่อมวลชนที่เปิดรับในระหว่างที่ศึกษาของนักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชา ตัวอย่างสื่อมวลชน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ ละคร เพลง ภาพยนตร์ และสื่อใหม่ (New Media)

จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างถึงบทบาทของสื่อมวลชนที่มีส่วนช่วยในการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวลาวมากน้อยอย่างไร พบผลวิจัยตามตารางที่ 14

ตารางที่ 14 แสดงจำนวนและร้อยละของสื่อมวลชนที่มีส่วนช่วยในการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวลาว 17 คน

สื่อมวลชน	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. หนังสือพิมพ์ของไทย	3 (17.65)	4 (23.53)	7 (41.18)	3 (17.65)	0 (0.00)
2. หนังสือพิมพ์ของลาว	3 (17.65)	4 (23.53)	5 (29.41)	3 (17.65)	2 (11.76)
3. ช่องโทรทัศน์ของไทย	0 (0.00)	0 (0.00)	5 (29.41)	6 (35.29)	6 (35.29)
4. ช่องโทรทัศน์ของลาว	1 (5.88)	5 (29.41)	4 (23.53)	3 (17.65)	4 (23.53)
5. ละครของไทย	3 (17.65)	3 (17.65)	5 (29.41)	5 (29.41)	1 (5.88)
6. ละครของลาว	7 (41.18)	2 (11.76)	2 (11.76)	3 (17.65)	3 (17.65)
7. เพลงของไทย	1 (5.88)	5 (29.41)	5 (29.41)	5 (29.41)	1 (5.88)
8. เพลงของลาว	3 (17.65)	1 (5.88)	6 (35.29)	3 (17.65)	4 (23.53)
9. ภาพยนตร์ของไทย	2 (11.76)	7 (41.18)	4 (23.53)	4 (23.53)	0 (0.00)
10. ภาพยนตร์ของลาว	7 (41.18)	1 (5.88)	4 (23.53)	2 (11.76)	3 (17.65)
11. เว็บไซต์ของไทย	0 (0.00)	1 (5.88)	5 (29.41)	4 (23.53)	7 (41.18)
12. เว็บไซต์ของลาว	5 (29.41)	1 (5.88)	4 (23.53)	2 (11.76)	5 (29.41)
13. Social Network (FB, IG, Line)	0 (0.00)	1 (5.88)	3 (17.65)	6 (35.29)	7 (41.18)

หน่วย : คน

จากตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของสื่อมวลชนที่มีส่วนช่วยในการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวลาว พบว่าช่องโทรทัศน์ของไทยมีส่วนช่วยในการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษา

ชาวลาว ในระดับความคิดเห็นมาก – มากที่สุด สูงสุด จำนวน 6 คน (ร้อยละ 35.29)

เว็บไซต์ของไทยมีส่วนช่วยในการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวลาว ในระดับความคิดเห็นมากที่สุด สูงสุด จำนวน 7 คน (ร้อยละ 41.18)

Social Network (FB, IG, Line) มีส่วนช่วยในการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวลาว ในระดับความคิดเห็นมากที่สุด สูงสุด จำนวน 7 คน (ร้อยละ 41.18)

จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างถึงบทบาทของสื่อมวลชนที่มีส่วนช่วยในการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวกัมพูชามากน้อยอย่างไร พบผลวิจัยตามตารางที่ 15

ตารางที่ 15 แสดงจำนวนและร้อยละของสื่อมวลชนที่มีส่วนช่วยในการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวกัมพูชา 8 คน

สื่อมวลชน	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. หนังสือพิมพ์ของไทย	5 (62.50)	2 (25.00)	1 (12.50)	0 (0.00)	0 (0.00)
2. หนังสือพิมพ์ของกัมพูชา	4 (50.00)	2 (25.00)	2 (25.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
3. ช่องโทรทัศน์ของไทย	2 (25.00)	0 (0.00)	2 (25.00)	4 (50.00)	0 (0.00)
4. ช่องโทรทัศน์ของกัมพูชา	5 (62.50)	1 (12.50)	0 (0.00)	2 (25.00)	0 (0.00)
5. ละครของไทย	1 (12.50)	2 (25.00)	1 (12.50)	4 (50.00)	0 (0.00)
6. ละครของกัมพูชา	3 (37.50)	3 (37.50)	1 (12.50)	1 (12.50)	0 (0.00)
7. เพลงของไทย	1 (12.50)	1 (12.50)	2 (25.00)	1 (12.50)	3 (37.50)
8. เพลงของกัมพูชา	2 (25.00)	0 (0.00)	5 (62.50)	1 (12.50)	0 (0.00)
9. ภาพยนตร์ของไทย	1 (12.50)	0 (0.00)	4 (50.00)	3 (37.50)	0 (0.00)
10. ภาพยนตร์ของกัมพูชา	2 (25.00)	3 (37.50)	3 (37.50)	0 (0.00)	0 (0.00)
11. เว็บไซต์ของไทย	1 (12.50)	0 (0.00)	3 (37.50)	2 (25.00)	2 (25.00)
12. เว็บไซต์ของกัมพูชา	0 (0.00)	2 (25.00)	4 (50.00)	1 (12.50)	1 (12.50)
13. Social Network (FB, IG, Line)	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (12.50)	4 (50.00)	3 (37.50)

หน่วย : คน

จากตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละของสื่อมวลชนที่มีส่วนช่วยในการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวกัมพูชา พบว่าช่องโทรทัศน์ของไทย ละครของไทย และ Social Network (FB, IG, Line) มีส่วนช่วยในการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวกัมพูชา ในระดับความคิดเห็นมากที่สุด จำนวน 4 คน (ร้อยละ 50.00)

เพลงของไทยมีส่วนช่วยในการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวกัมพูชา ในระดับความคิดเห็นมากที่สุด สูงสุด จำนวน 3 คน (ร้อยละ 37.50)

จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างถึงสื่อมวลชนที่เปิดรับในระหว่างที่ศึกษาของนักศึกษาชาวลาว มากน้อยอย่างไร พบผลวิจัยตามตารางที่ 16

ตารางที่ 16 แสดงจำนวนและร้อยละของสื่อมวลชนที่เปิดรับในระหว่างที่ศึกษาของนักศึกษาชาวลาว จำนวน 17 คน

สื่อมวลชน	ไม่เคยเลย	นานครั้ง	ปานกลาง	บ่อยครั้ง	เป็นประจำ
1. หนังสือพิมพ์ของไทย	6 (35.29)	6 (35.29)	3 (17.65)	1 (5.88)	1 (5.88)
2. หนังสือพิมพ์ของลาว	5 (29.41)	3 (17.65)	4 (23.53)	2 (11.76)	3 (17.65)
3. ช่องโทรทัศน์ของไทย	0 (0.00)	2 (11.76)	3 (17.65)	6 (35.29)	6 (35.29)
4. ช่องโทรทัศน์ของลาว	2 (11.76)	6 (35.29)	3 (17.65)	2 (11.76)	4 (23.53)
5. ละครของไทย	1 (5.88)	5 (29.41)	4 (23.53)	7 (41.18)	0 (0.00)
6. ละครของลาว	3 (17.65)	8 (47.06)	2 (11.76)	1 (5.88)	3 (17.65)
7. เพลงของไทย	2 (11.76)	4 (23.53)	4 (23.53)	4 (23.53)	3 (17.65)
8. เพลงของลาว	1 (5.88)	5 (29.41)	2 (11.76)	4 (23.53)	5 (29.41)
9. ภาพยนตร์ของไทย	4 (23.53)	5 (29.41)	4 (23.53)	2 (11.76)	2 (11.76)
10. ภาพยนตร์ของลาว	4 (23.53)	8 (47.06)	1 (5.88)	1 (5.88)	3 (17.65)
11. เว็บไซต์ของไทย	0 (0.00)	2 (11.76)	3 (17.65)	4 (23.53)	8 (47.06)
12. เว็บไซต์ของลาว	2 (11.76)	4 (23.53)	2 (11.76)	6 (35.29)	3 (17.65)
13. Social Network (FB, IG, Line)	0 (0.00)	2 (11.76)	2 (11.76)	5 (29.41)	8 (47.06)

หน่วย : คน

จากตารางที่ 16 จำนวนและร้อยละของสื่อมวลชนที่เปิดรับในระหว่างที่ศึกษาของนักศึกษาชาวลาว พบว่าการเปิดรับชมช่องโทรทัศน์ของไทยในระหว่างที่ศึกษาของนักศึกษาชาวลาว ในระดับการเปิดรับมาก – มากที่สุด สูงสุด จำนวน 6 คน (ร้อยละ 35.29) และละครของไทย ในระดับการเปิดรับมาก สูงสุด จำนวน 7 คน (ร้อยละ 41.18)

การเปิดรับเว็บไซต์ของไทย และ Social Network (FB, IG, Line) ในระหว่างที่ศึกษาของนักศึกษาชาวลาว ในระดับการเปิดรับมากที่สุด สูงสุด จำนวน 8 คน (ร้อยละ 47.06)

จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างถึงสื่อมวลชนที่เปิดรับในระหว่างที่ศึกษาของนักศึกษาชาวกัมพูชามากน้อยอย่างไร พบผลวิจัยตามตารางที่ 17

ตารางที่ 17 แสดงจำนวนและร้อยละของสื่อมวลชนที่เปิดรับในระหว่างที่ศึกษาของนักศึกษาชาวกัมพูชา จำนวน 8 คน

สื่อมวลชน	ไม่เคยเลย	นานครั้ง	ปานกลาง	บ่อยครั้ง	เป็นประจำ
1. หนังสือพิมพ์ของไทย	4 (50.00)	2 (25.00)	0 (0.00)	2 (25.00)	0 (0.00)
2. หนังสือพิมพ์ของกัมพูชา	3 (37.50)	2 (25.00)	3 (37.50)	0 (0.00)	0 (0.00)
3. ช่องโทรทัศน์ของไทย	2 (25.00)	1 (12.50)	2 (25.00)	3 (37.50)	0 (0.00)
4. ช่องโทรทัศน์ของกัมพูชา	3 (37.50)	2 (25.00)	2 (25.00)	1 (12.50)	0 (0.00)
5. ละครของไทย	1 (12.50)	3 (37.50)	0 (0.00)	3 (37.50)	1 (12.50)
6. ละครของกัมพูชา	1 (12.50)	2 (25.00)	3 (37.50)	2 (25.00)	0 (0.00)
7. เพลงของไทย	0 (0.00)	1 (12.50)	2 (25.00)	2 (25.00)	3 (37.50)
8. เพลงของกัมพูชา	1 (12.50)	1 (12.50)	3 (37.50)	1 (12.50)	2 (25.00)
9. ภาพยนตร์ของไทย	1 (12.50)	0 (0.00)	5 (62.50)	1 (12.50)	1 (12.50)
10. ภาพยนตร์ของกัมพูชา	1 (12.50)	2 (25.00)	4 (50.00)	1 (12.50)	0 (0.00)
11. เว็บไซต์ของไทย	1 (12.50)	0 (0.00)	2 (25.00)	3 (37.50)	2 (25.00)
12. เว็บไซต์ของกัมพูชา	1 (12.50)	0 (0.00)	4 (50.00)	0 (0.00)	3 (37.50)
13. Social Network (FB, IG, Line)	0 (0.00)	1 (12.50)	0 (0.00)	4 (50.00)	3 (37.50)

หน่วย : คน

จากตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละของสื่อมวลชนที่เปิดรับในระหว่างที่ศึกษาของนักศึกษา ชาวกัมพูชา พบว่าการเปิดรับชมช่องโทรทัศน์ของไทยในระหว่างที่ศึกษาของนักศึกษาชาวกัมพูชา ในระดับการเปิดรับมาก สูงสุด จำนวน 3 คน (ร้อยละ 37.50) ละครของไทย ในระดับการเปิดรับมาก สูงสุด จำนวน 3 คน (ร้อยละ 37.50) และเพลงของไทย ในระดับการเปิดรับมากที่สุด สูงสุด จำนวน 3 คน (ร้อยละ 37.50)

การเปิดรับเว็บไซต์ของไทยในระหว่างที่ศึกษาของนักศึกษาชาวกัมพูชา ในระดับการเปิดรับมาก สูงสุด จำนวน 3 คน (ร้อยละ 37.50) และ Social Network (FB, IG, Line) ในระดับการเปิดรับมาก จำนวน 4 คน (ร้อยละ 50.00)

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม คือ นักศึกษา ชาวลาวและชาวกัมพูชา พบว่านักศึกษามีการเปิดรับสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับตัว

“ได้เรียนรู้จากข่าวหนังสือพิมพ์ สำหรับเรื่องการปรับตัวคงไม่ยากเท่าไรส่วนที่มันยาก คือ เรื่องการเรียน เราไม่รู้จากใครเราต้องมาศึกษาด้วยตัวเอง” (LS9, สัมภาษณ์, 27 ตุลาคม 2557)

“ส่วนมากจะเป็นหนังสือพิมพ์ทั่วไปเพราะเป็นคนชอบอ่านหนังสือพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ ไทยรัฐ” (LS9, สัมภาษณ์, 27 ตุลาคม 2557)

สำหรับช่องโทรทัศน์ของไทยที่เปิดรับโดยส่วนใหญ่จะเป็นช่อง 3 และ 7 ซึ่งนักศึกษาบางคนใช้เป็นข้อมูลการเรียนรู้ทางด้านวัฒนธรรม และให้ความเพลิดเพลิน

“ด้านวัฒนธรรมผมเรียนรู้จากทีวีอยู่แล้วครับก็ดูทีวีครับ ช่องที่ดูประจำคือช่อง 3 และช่อง 7 ก็ดูทั่วไปเลยครับ ทั้งรายการข่าวและรายการบันเทิง ก็ดูทุกอย่างก็พอรู้เรื่องวัฒนธรรมเมืองไทยอยู่บ้าง ส่วนหนึ่งไม่ค่อยชอบดูครับ แต่ชอบดูรายการทีวีมากกว่า” (LS8, สัมภาษณ์, 21 ตุลาคม 2557)

“ก็ดูทุกช่องคะ ที่สำคัญก็มีช่อง 3 นั้นแหละคะ ละครก็ไม่เท่าไร ตอนเช้าก็ เรืองเล่าเช้านี้” (LS1, สัมภาษณ์, 3 ตุลาคม 2557)

“ก็จะมี ช่อง 3 ช่อง 7 แล้วก็ News TV. คือมันจะมีสารคดีอยู่ ช่อง 3 ช่อง 7 ก็จะดูข่าวและก๊ ละคร” (LS16, สัมภาษณ์, 1 พฤศจิกายน 2557)

“ดูช่อง 3 ช่อง 7 ดูรายการตลก เช่น รายการชิงร้อยชิงล้าน” (CS8, สัมภาษณ์, 27 ตุลาคม 2557)

“ชอบดูรายการจำอวดหน้าม่าน เพราะมันตลกดี เวลาเขาร้องมันเพราะ มันผ่อนคลายครับ” (CS2, สัมภาษณ์, 3 ตุลาคม 2557)

เมื่อสอบถามถึงกรณีสื่อมวลชนของไทยนำเสนอข่าวเป็นอย่างไร เช่น กรณีของคนลาวถูกฆาตกรรมที่กรุงเทพฯ หรือข่าวที่กัลยาณมิตรถูกกล่าวหาเรื่องการออกเสียงคำว่า “เรา” เป็นคำว่า “ลาว” ซึ่งนักศึกษาชาวลาวยุคใหม่มีความความคิดเห็นว่าสื่อมวลชนนำเสนอข่าวได้ชัดเจนดี ส่วนเรื่องการออกเสียงของกัลยาณมิตรนั้นไม่น่าจะสนใจพูด คาดว่าน่าจะเป็นการเข้าใจผิดกันมากกว่า

“รายงานข่าวของไทย เวลาเขานำเสนอข้อมูลข่าวสาร ดูก็ดีขึ้น ชัดเจนครับ” (LS12, สัมภาษณ์, 27 ตุลาคม 2557)

“ก็เชื่อนะที่เขาไปขึ้นสูตรอะไรนั่นนะ ที่แรกก็ไม่เชื่อว่าเขาจะตกมาได้ไงคือแบบว่า เหมือนเขามีคนผลัก ไม่คิดว่าจะกระโดดลงมาเอง เพราะว่าอยู่ชั้นแปดชั้นเก้า แต่ที่เขาไปขึ้นสูตรเนี่ย ที่เขาตกถ้ามีคนผลักเขาจะกระเด็นไปไกลไง ที่นี้เขาตกมันใกล้ๆ คล้ายๆ เขาจับอยู่ราวแล้วก็ตกลงมา ก็ดูออกว่าเขาทำ ก็เข้าใจว่าเออ เขาไม่แบบ ไม่หาข้อมูลแบบถ้าไม่ยากให้คนลาวไปพูดว่า ไทยไม่ยาก รับผิดชอบอะไรอย่างนี้ ก็คิดทั่วไปไม่ได้ใส่ใจอะไร เขาก็ผิดเองที่ไปมีความสัมพันธ์แบบนั้นก็รู้อยู่แล้วเขามีครอบครัว หลักๆ คือทั้งสามคนที่ทำงานที่เดียวกัน อยู่ที่ตัวบุคคลจะไปมองว่า ทางไทยไม่รับผิดชอบก็ได้ พูดแบบนี้ก็ได้ค่ะ” (LS1, สัมภาษณ์, 3 ตุลาคม 2557)

“ที่กัลยาณมิตรกับของคนลาว เขาบอกว่าเขาพูดคำว่าเรากับลาว คงเป็นเรื่องภาษามั้ง ไม่ค่อยได้สนใจเรื่องนั้นหรอก ก็คือตั้งแต่นานๆ มามีตลอดเรื่องการใช้ศัพท์ แต่บางคนเนอะคนเราพูดยกตัวอย่างถ้าเราพูดเรื่องอะไรผิดพลาดนิดนึง เดียวนี้โลกโซเชียลเน็ตเวิร์ค ออนไลน์มันเร็วไป คนพูดไปเรื่องก็ดังไปหมด ในความรู้น่าจะเป็นเกี่ยวกับการใช้ศัพท์ เขาไม่น่าจะสนใจ” LS14, สัมภาษณ์, 1 พฤศจิกายน 2557)

“ดูคะ ไปเปิดย้อนหลัง แต่ถ้าดูจากคุณกัลยาณมิตรก็ไม่น่าจะพูด เพราะว่าตัวเองก็เรียนภาษาไทยชอบที่จะพูดผิดว่าเลา พอดีเรียกน้องๆ ว่าเลาทำอันนี้ให้พี่หน่อยนะ เขาก็ว่าหะพี่พูดผิด แต่ดูพี่กัลยาณมิตรเขาก็คงไม่ทำแบบนั้น เขาก็เคยไปลาวแล้วช่อง 3 ก็เป็นช่องที่ค่อนข้างดังที่นั่น” (LS17, สัมภาษณ์, 1 พฤศจิกายน 2557)

นอกจากนั้น นักศึกษาบางส่วนมีการเปิดรับสื่อมวลชนของตน เช่น นักศึกษาชาวลาวยุคใหม่มีการเปิดรับช่องทีวีลาวสตาร์ ภาพยนตร์ และเพลงของลาว

“ช่องของลาวก็คือ มันรับได้อยู่ 2 ช่อง คือช่อง ลาวสตาร์ และ PTV ประมาณนี้ครับ คือ ลาวสตาร์ ช่วงเช้ามันจะมีข่าว ประมาณ 9 โมงเช้า เขาก็จะเปลี่ยนมาเป็นรายการบันเทิง แล้วก็ประมาณ 11 โมงถึงเที่ยงมันจะมีข่าว แล้วก็ช่วงตอนเย็นจะมีข่าวอีกรอบหนึ่ง” (LS16, สัมภาษณ์, 1 พฤศจิกายน 2557)

“ภาพยนตร์ของลาวเรื่องสหายดีหลวงพระบาง ไม่มีคำตอบจากปากเขา ผ่าฟันคุดแดงผมชอบดูหนังเก่าๆ เช่น ฮักอีหลี ฮักอำหล่า สหายดีหลวงพระบาง 1 2 ครบหมดเลยครับ” (LS4, สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2557)

4.2 ประสิทธิภาพในการปรับตัวทางวัฒนธรรม

จากการวิเคราะห์แนวคิดของ Cushner & Brislin (1996) ซึ่งระบุว่าตัวชี้วัด 4 ประการ ที่บ่งบอกถึงความสำเร็จของการปรับตัวและประสิทธิภาพของการสื่อสารต่างวัฒนธรรม ได้แก่

1. มีความสุข กินดีอยู่ดี (Feeling of Contentment & Well-Being)
2. สามารถรักษาความสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ได้ ได้รับความนับถือและสัมพันธ์ภาพที่ดีเยี่ยมจากบุคคลอื่น (Maintenance/Respect/Good Relations)
3. สามารถทำงานได้อย่างประสบความสำเร็จ รวมทั้งเข้าใจปรัชญาการทำงานของบุคคลอื่น ด้วยอย่างดี (Task Effectiveness)
4. ไม่มีความตระหนกทางวัฒนธรรมหรือสามารถจัดให้หมดไปหรือแทบไม่เหลือ

ประสิทธิภาพความสามารถในการปรับตัว จากการประเมินตนเองของนักศึกษาชาวลาวที่กำลังศึกษาอยู่พบผลวิจัยตามตารางที่ 18

ตารางที่ 18 แสดงจำนวนและร้อยละของการประเมินผลตนเองของนักศึกษาชาวลาว

การประเมินประสิทธิภาพในการปรับตัวทางวัฒนธรรม	น้อยที่สุด-น้อย (1-4)	ปานกลาง (5-7)	มาก-มากที่สุด (8-10)
1. ความสุข สบายใจ ไม่เครียดเมื่อศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย	2 (11.76)	11 (64.71)	4 (23.53)
2. ความสัมพันธ์กับคนไทยทั้งในและนอกมหาวิทยาลัย	2 (11.76)	7 (41.18)	8 (47.06)
3. การทำงานร่วมกับเพื่อนนศ.หรืออาจารย์ในมหาวิทยาลัย	0 (0.00)	7 (41.18)	10 (58.82)
4. ไม่มีความตระหนกทางวัฒนธรรม สามารถจัดให้หมดไปหรือแทบไม่เหลือ	2 (11.76)	10 (58.82)	5 (29.41)

หน่วย : คน

จากตารางที่ 18 จำนวนและร้อยละของการประเมินผลตนเองของนักศึกษาชาวลาว พบว่า ประสิทธิภาพในการปรับตัวทางวัฒนธรรม เรื่องความสัมพันธ์กับคนไทยทั้งในและนอกมหาวิทยาลัย ของนักศึกษาชาวลาว อยู่ในระดับมาก – มากที่สุด จำนวน 8 คน (ร้อยละ 47.06) และเรื่องการทำงานร่วมกับเพื่อนนักศึกษาหรืออาจารย์ในมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับมาก – มากที่สุด จำนวน 10 คน (ร้อยละ 58.82)

ประสิทธิภาพความสามารถในการปรับตัว จากการประเมินตนเองของนักศึกษาชาวกัมพูชาที่กำลังศึกษาอยู่พบผลวิจัยตามตารางที่ 19

ตารางที่ 19 แสดงจำนวนและร้อยละของการประเมินผลตนเองของนักศึกษาชาวกัมพูชา

การประเมินประสิทธิภาพในการปรับตัวทางวัฒนธรรม	น้อยที่สุด-น้อย (1-4)	ปานกลาง (5-7)	มาก-มากที่สุด (8-10)
1. ความสุข สบายใจ ไม่เครียดเมื่อศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย	0 (0.00)	4 (50.00)	4 (50.00)
2. ความสัมพันธ์กับคนไทยทั้งในและนอกมหาวิทยาลัย	0 (0.00)	4 (50.00)	4 (50.00)
3. การทำงานร่วมกับเพื่อนส.หรืออาจารย์ในมหาวิทยาลัย	0 (0.00)	4 (50.00)	4 (50.00)
4. ไม่มีความตระหนกทางวัฒนธรรม สามารถจัดให้หมดไปหรือแทบไม่เหลือ	1 (12.50)	4 (50.00)	3 (37.50)

หน่วย : คน

จากตารางที่ 19 จำนวนและร้อยละของการประเมินผลตนเองของนักศึกษาชาวกัมพูชาพบว่าประสิทธิภาพในการปรับตัวทางวัฒนธรรม เรื่องไม่มีความตระหนกทางวัฒนธรรม สามารถจัดให้หมดไป หรือแทบไม่เหลือ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 4 คน (ร้อยละ 50.00) ส่วนเรื่องความสุข สบายใจ ความสัมพันธ์กับคนไทยทั้งในและนอกมหาวิทยาลัย และเรื่องการทำงานร่วมกับเพื่อนนักศึกษาหรืออาจารย์ในมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับปานกลาง - มาก - มากที่สุด จำนวน 4 คน (ร้อยละ 50.00)

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะสำหรับนักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชา หน่วยงาน ผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชาในมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม คือ นักศึกษาชาวลาว นักศึกษาชาวกัมพูชา และผู้บริหาร คณาจารย์และบุคลากร สามารถสรุปผลได้ดังนี้

5.1 ข้อเสนอแนะสำหรับนักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชาในมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

1. การตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ขอรับทุน นักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชาควรตรวจสอบข้อมูลต่างๆ ให้ชัดเจนว่าตนเองมีคุณสมบัติครบถ้วนและตรงกับความต้องการของตนเองหรือไม่ เช่น หลักสูตรที่ศึกษาเป็นหลักสูตรภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ ถ้าเป็นหลักสูตรภาษาไทยผู้ขอรับทุนควรมีทักษะการใช้ภาษาไทย (ฟัง พูด อ่าน เขียน) ในระดับดี สาขาที่จะสมัครตรงกับความต้องการหรือไม่ ระยะเวลาของทุน และค่าใช้จ่ายของผู้รับทุน

“ผมอยากเสนอแนะเรื่องการเขียนถ้าเป็นหลักสูตรภาษาไทยก็ควรเขียนภาษาไทยให้ได้ ถ้าหลักสูตรภาษาอังกฤษก็ให้ได้อย่างน้อยหนึ่ง ความหมาย คือ ต้องเก่งภาษาใดภาษาหนึ่งเพื่อที่จะตอบคำถามอาจารย์ได้ ถ้าอาจารย์อ่านมันจะไม่รู้เรื่อง แต่ถ้าพูดพื้นฐานอาจารย์อาจจะเข้าใจ ในเรื่องการเขียนก็ควรเขียนให้เข้าใจ” (LS8, สัมภาษณ์, 21 ตุลาคม 2557)

“อยากให้ศึกษาคุณสมบัติคนรับทุนให้ดี บางคนมาเรียนแล้วไม่เรียนตรงตามที่ยากเรียน เพราะผมก็ไม่ทราบหรอกว่าเขาจะมาเรียนอะไร แต่ทุนเขาให้เขาก็ต้องให้สอบอยู่แล้ว เขาต้องเขียนบทของเขายู่แล้วไม่มีปัญหา แต่เรื่องทุนเวลาสอบ ผมว่ามันจะให้มันตรงน้อยเหมือนอย่างที่เขาเรียนได้ ที่ผมเห็นปัญหาก็คือ คนลาวมาเรียนในม.อุบล มี 3 คนที่เรียนแล้วไม่จบ ตรงนี้ผมว่ามันไม่ได้บอกว่าเขาเรียนไม่ได้นะ ผมรู้ พวกนี้เขาเรียนเก่งกว่าผมอีกนะ เขาก็เรียนได้อยู่ เขาเรียนเก่งมากนะ แต่ผมก็ไม่ทราบว่าเขาเป็นอะไร เราไม่ได้ช่วยกันไง ก็ไม่ได้ตำหนิที่เขา ไม่ได้เรียกร้องอะไรสักอย่างก็เลยปล่อยปะละเลย อยู่ที่ไหนมันก็เลยไม่ได้เป็นกำลังใจช่วยกัน มันก็เป็นอุปสรรคให้เขาเวลาไปเล่นไปเรียน ที่จริงเขาก็มาเรียนได้ แต่มากี่เลย เราก็ต้องปรึกษาเรื่องแนวคิดเขา พฤติกรรมเขาว่าเขาทำอะไรอยู่ มันก็เหมือนปกติ” (LS12, สัมภาษณ์, 27 ตุลาคม 2557)

“อยากให้น้องๆ เรียนรู้ภาษาไทยเพิ่มก่อนที่จะได้มาเรียน และก็ตรวจสอบก่อนว่าหลักสูตรที่จะมาเรียนเป็นหลักสูตรอะไร เพราะไม่อยากให้ผิดพลาดเหมือนตัวเอง” (CS7, สัมภาษณ์, 21 ตุลาคม 2557)

“น้องไม่เคยมาเรียนที่ประเทศไทย ไม่เคยเรียนภาษาไทยมาก่อน มาเรียนที่นี่ 2-3 เดือน ต้องมาดูหนังสือฉบับใหญ่ๆ ก็ไม่รู้เรื่อง ไม่ได้จริงจังนะอาจารย์ ฉันก็เคยไปเรียนที่กัมพูชาก่อน เรียนแล้วก็เคยสอนนักเรียนเป็นเด็กๆและก็มีผู้ใหญ่บ้างที่เขาอยากเรียนภาษาไทย ก็เลยต้องมีพื้นฐานมาก่อน เพื่อสื่อสารกับคนไทย ถ้าน้องมาเรียนแค่ 3 เดือน เรียนไม่เยอะนะคะ น้องเคยอ่านนะคะ อ่านจบแล้วไม่รู้ว่าเขาพูดถึงเรื่องอะไร แต่ว่าน้องอีกคนเขาพูดได้ดีกว่า และก็น้องผู้หญิงคนนั้นคะ น้องไม่

เข้าใจว่าเป็นยังไง เรื่องพาสปอร์ตและก็มาปรึกษากับฉัน ฉันก็ให้คำปรึกษาไป ฉันก็ต้องไปคุยกับเจ้าหน้าที่ให้เพราะน้องไม่เข้าใจ น้องพูดไม่ได้ค่ะ แล้วก็ภาษาอังกฤษก็น้องพูดได้แต่ไม่เยอะนะคะ ” (CS3, สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2557)

2. การจัดอุปสรรคและปัญหาการสื่อสารต่างวัฒนธรรม ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้-ความเข้าใจ ทักษะ และพฤติกรรมที่เป็นอุปสรรค ซึ่งพบทั้งในนักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชา เช่น การศึกษาทำความเข้าใจกับกฎ ระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัย ความอคติ/ความโน้มเอียง (Bias/Prejudice) ในการเข้ากลุ่มสมาชิกเฉพาะของประเทศตน ปัญหาที่เกิดจากการสื่อสารระหว่างอาจารย์ เพื่อนคนไทยในชั้นเรียนกับนักศึกษาชาวกัมพูชา และพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการสื่อสารด้วยภาษาไทย

“อยากรู้ว่าเรามีทัศนคติกับเราอย่างไร ในระบบการเดินเอกสาร เขาเข้าใจว่าง่าย เรื่องรับปริญญาจบแล้วมหาวิทยาลัยจะมีหนังสือรับรองให้ก่อน แต่เขาอนุมัติจบแล้ว อยากรู้ได้ใบปริญญาจบแล้ว กลับไปเลย แต่มหาวิทยาลัยเราทำแบบนี้ใช้หนังสือรับรองในการสมัครงานได้ มาอยู่บ้านเราควร จะเคารพกฎบ้านเรา เอากฎของบ้านเราเป็นหลัก” (S4, สัมภาษณ์, 3 ตุลาคม 2557)

“ส่วนมากก็ปรึกษาเพื่อนๆที่เป็นคนลาวทุกคนที่มาศึกษา เพื่อนคนไทยไม่มีเลย” (LS9, สัมภาษณ์, 27 ตุลาคม 2557)

“นักศึกษาจาก สปป.ลาว เขาจะมีอยู่ 2 กลุ่มคะ คือกลุ่มที่มาจากเวียงจันทน์ และกลุ่มที่มา จากจำปาสัก กลุ่มที่มาจากจำปาสักเขาก็จะมีกิจกรรมเฉพาะพวกเขา เช่น นัดกันไปกินข้าว เทียว คะ ส่วนกลุ่มที่มาจากเวียงจันทน์ก็จะอยู่อีกกลุ่มหนึ่งคะ แต่สำหรับนักศึกษาชาวกัมพูชา เขาจะไปด้วยกัน ทั้งกลุ่มคะ คือ กัมพูชาทุกคนไปด้วยกันหมด คือ เทียวก็เทียวด้วยกัน กินข้าวก็ไปด้วยกันคะ” (S4, สัมภาษณ์, 3 ตุลาคม 2557)

“ตอนนี้ในห้องเรียนมีนักศึกษาประมาณ 12 คน แต่ไม่สนิทกับใครเลยคะ เพราะในห้องเรียนไม่มีนักศึกษาที่มาจากประเทศกัมพูชาเลยไม่ได้สนิทกับใคร” (CS7, สัมภาษณ์, 21 ตุลาคม 2557)

“ฝากถึงอาจารย์ที่ปรึกษา อยากรู้ให้สนใจนักศึกษามากกว่านี้ ควรชี้แจงเรื่องการส่งงาน นักศึกษาและกำหนดส่งงานให้ละเอียด เพราะถ้าอาจารย์ไม่สั่งงาน นักศึกษาก็ไม่รู้ว่าจะต้องทำอะไร ในกรณีนี้ที่ผมเจอ สอนก็ไม่สอน งานก็ไม่สั่ง” (CS8, สัมภาษณ์, 27 ตุลาคม 2557)

“อยากฝากให้อาจารย์ดูแลนักศึกษามากกว่านี้ คนกัมพูชาหลายคนที่ไม่ได้เรียนคนเดียวกับผม มาถึงเรื่องของเพื่อนอีกคน ถ้าผมไม่ไปคุยให้ เขาก็ไม่ได้เรียน ถ้าอาจารย์ไม่เข้าสอนจะให้ทุนมา ทำไม พอผมมาเรียนแล้วก็บอกว่ามหาวิทยาลัยยังไม่เปิดสอนวิชานี้ ผมก็อยู่เฉยๆไป 1 เทอม พอเทอม ต่อมาเขาก็พูดแบบนี้” (CS8, สัมภาษณ์, 27 ตุลาคม 2557)

“เวลามาเรียนคนไทยบางคนก็หัวเราะเขา เขาไม่เข้าใจ พูดอะไรนั่งแบบเครียด นั่งช่วยเขาไม่ได้ ฟังก็ไม่รู้เรื่อง” (CS3, สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2557)

“ตอนที่เรียนอยู่ที่มหาสารคามก็ได้เรียนการเขียนและการอ่านอยู่ เลยพออ่านเขียนได้บ้าง แต่พอมาเรียนที่นี่ไม่ได้เรียนเพิ่ม เลยทำให้จำไม่ได้ ส่วนการพูดก็จำได้นิดหน่อย เพราะได้พูดภาษาไทย” (CS7, สัมภาษณ์, 21 ตุลาคม 2557)

5.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร คณาจารย์ บุคลากร และหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชาในมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

1. หน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (สพร.) กระทรวงการต่างประเทศ ควรมีการประชาสัมพันธ์ทุนของรัฐบาลไทยให้กว้างขวาง เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้สนใจในทุกๆพื้นที่เข้ามาสมัครขอรับทุนดังกล่าว

“ถ้าจะฝากถึงก็คงจะฝากถึงหน่วยงานของตนเองคะ ที่ทางชนบท ต่างจังหวัด เขาก็อยากมาเรียนแต่เขาไม่มีโอกาสได้เรียน เขาก็จะแจกทุนเฉพาะในเวียงจันทน์ คือเพื่อนที่อยู่ต่างเมืองเขาก็จะติดต่อมาว่า เออเป็นไง แบบอยากมาเรียนใน แต่ที่มาเรียน เขาไม่ได้แจ้งโดยตรงนะ แต่เราจะถามทางทุนเองเลย ถามพี่ที่ สพร. ว่าพี่มันเป็นยังไงทุนนี้ เขาว่ามันเป็นทุนเปิด ใครจะสอบก็ไปเลย ได้เลย แต่ต้องเป็นพนักงานข้าราชการแล้วก็เลยไปสอบ สอบชิงทุนมาเขาไม่ได้ คือถ้าไปตามระเบียบของมันเป็นนะ คือเขาจะแจ้ง” (LS1, สัมภาษณ์, 3 ตุลาคม 2557)

2. หน่วยงานภายในที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานวิเทศสัมพันธ์ คณะ สาขา หลักสูตร และบุคลากรที่มีความเกี่ยวข้องกับนักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชาโดยตรง ควรเพิ่มความใกล้ชิดกับนักศึกษาให้มากกว่านี้ เช่น การจัดการประชุมเพื่อพูดคุยระหว่างหน่วยงานวิเทศสัมพันธ์กับนักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชา อย่างน้อยปีละ 1 – 2 ครั้ง

“ในส่วนของ ม.อุบลฯ ก็เป็นของวิเทศฯก็แล้วกันนะครับ สิ่งที่จะอยากให้นำเสนอ คือ เพิ่มในเรื่องการใกล้ชิดให้มากขึ้นกว่านี้และบางอย่างที่นักศึกษาแนะนำเสนอไปมีหลายอย่างอยู่ที่ยังไม่ได้ทำต่อ” (LS10, สัมภาษณ์, 27 ตุลาคม 2557)

“หน่วยงานวิเทศสัมพันธ์เขามีหน้าที่ดูแลนักศึกษาต่างชาติใช่ไหม เคยขอเรื่องว่าอย่างน้อยๆก็ขอให้มาดูแลเราบ้าง ว่าสักหนึ่งปีก็เรียกนักศึกษามาคุยกันว่ามีข้อเสนออะไรไหม ก็มาดูแลเขาเป็นยังไงบ้าง เออ ก็อย่างที่ว่านั่นแหละคนเราไกลบ้านไกลเมืองมา ถ้ามีคนหนึ่งที่เปรียบเสมือนเป็นพี่ผู้ใหญ่ผู้หนึ่งที่ดูแลเรา ถามเป็นยังไงบ้าง เราก็รู้สึกดีใจแล้วใช่ไหม เขาก็บอกขอโทษๆ ไม่มีเวลาว่างมา แต่ก็ไม่กล้าพูดหรอกนะว่าไม่มีเวลาได้ไง ก็ให้เวลาบ้าง ปีหนึ่งสักหนึ่งครั้งก็ยังดี ถ้ามันไม่มีเวลามันเป็นไปไม่ได้ เพราะว่าคุณรับเรามาแล้ว เป็นการร่วมมือระหว่างประเทศก็ต้องดูแล ก็ต้องถามสุข ทุกข์บ้าง ว่าเป็นยังไงใช้ไหม” (LS2, สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2557)

“หน่วยงานทางวิเทศสัมพันธ์อยากให้เขามีการอย่างที่เราเสนอแล้วเรื่องของการพบปะ เพราะว่า 3 ปี เพิ่งไปประชุมครั้งนั้นครั้งเดียวก็เลยไม่รู้ปัญหาของนักศึกษาคืออะไร เพราะบางคนเรียน ก็ยังไม่จบ บางคนก็กลับเลยก็มี เพราะว่าอันนี้อยู่ในช่วงเขียนบทก็เลยไม่รู้สาเหตุว่าเขากลับเพราะอะไร เหมือนเพื่อนที่เรียนสิ่งแวดลอมเขากลับแล้วโดยที่ไม่ได้ปริญญา เพราะว่าทุกอย่างเสร็จแล้ว เหลือแต่ทำวิทยานิพนธ์ ดีพิมพ์อะไรเขาก็เสร็จแล้ว ก็เพิ่งกลับไปปีที่แล้ว เขาเป็นคนค่อนข้างไม่พูดแต่เรื่องเรียนเขาเรียนเก่ง ไม่ได้รับใบปริญญาก็เลยกลับไปเฉยๆ ก็เลยงงว่าวิเทศฯน่าจะมีการพูดตั้งแต่แรก บางครั้งเขาก็ไม่กล้าพูดว่ามีอะไรกับที่ปรึกษาใหม่หรืออะไร” (LS17, สัมภาษณ์, 1 พฤศจิกายน 2557)

จากการสัมภาษณ์บุคลากรที่เกี่ยวข้อง พบว่าทางหน่วยงานวิเทศสัมพันธ์ก็ได้เสนอแนะให้ทางมหาวิทยาลัยดำเนินการเรื่องระบบการบริหารจัดการเพื่อรองรับนักศึกษาต่างชาติโดยเฉพาะ

“งานวิเทศสัมพันธ์ คล้ายว่าระบบเราอาจจะยังตั้งไว้มันไม่ค่อยดีเท่าไร อย่างเช่นนักศึกษาชาว กัมพูชาคนที่เข้ามา ก็ในการที่นักศึกษาจะไปรายงานตัวโน้นนี่ นักศึกษาจะต้องไปทำ process แบบ เด็กไทยอะไรสักอย่างอย่างนี้ ความจริงน่าจะมีส่วนให้เด็กพวกนี้เด็กต่างชาติที่เข้ามาพิเศษง่ายๆ เพราะว่าตอนที่เข้าเขาไม่รู้โอไหนโอไหน ทีนี้เราก็เลยต้องให้คนนี้นั่นนี่พาไป เช่นรุ่นพี่พาเขาไป จุดไหนเป็นจุดไหนบ้าง เนื่องจากป้ายบางที่เราที่ไม่มีภาษาอังกฤษ ก็ควรจะเป็นภาษาอังกฤษให้มัน อินเตอร์ขึ้น ตรงก็น่าจะเซตให้มันเป็นระบบ” (S2, สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2557)

3. กิจกรรมและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ต่างๆ เช่น กิจกรรมปฐมนิเทศหรือกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์อื่นๆ เพื่อเกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ระหว่างกลุ่มนักศึกษาไทยและกลุ่มนักศึกษาชาว ลาวและชาวกัมพูชา ส่วนสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ เช่น ห้องแล็บคอมพิวเตอร์มีเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำในการใช้งาน และควรจัดให้มีห้องประชุมสำหรับนักศึกษาชาวลาและชาวกัมพูชา เพื่อใช้ในการพูดคุย แลกเปลี่ยนระหว่างเพื่อนนักศึกษาด้วยกัน

“เคยร่วมงาน International night ครับ ที่ว่ามีนักศึกษาต่างชาติเข้าร่วมและงานแข่งกีฬา ก็ดีครับ แต่ผมคิดว่ามันยังไม่เพียงพอครับ เพราะว่าเวลานั้นน้อยมากครับ ไม่ใช่แค่เวลาน้อยแต่มันมีไม่บ่อยครั้งครับ มีแค่ครั้ง 2 ครั้งเอง อยากให้จัดบ่อยขึ้นครับ งาน International night มีแค่ครั้งเดียว และแข่งกีฬา 2 ครั้ง” (LS11, สัมภาษณ์, 27 ตุลาคม 2557)

“การปฐมนิเทศ international night หรืออาเซียนต่างๆ ก็มีส่วนช่วยหลายอย่าง ยกตัวอย่างก็คือ เรื่องการประชุม international night นี้ นักศึกษาได้ไปแสดงเรื่องวัฒนธรรมของ ลาว และเรียนรู้ของต่างชาติด้วย ก็ได้หลายอย่าง ประสบการณ์หลายอย่าง การทำกิจกรรมร่วม การแข่งกีฬา ผมก็ได้เป็นประธานแข่งกีฬาด้วย พอไปแข่งก็ได้เหรียญทองหนึ่ง เซปักตะกร้อได้เหรียญทองแดง แล้วก็มีหลายอันที่ได้เหรียญเงิน” (LS12, สัมภาษณ์, 27 ตุลาคม 2557)

“ส่วนตัวผม ผมไม่เคยเห็น International night / Asians day ก็คือผมมองว่าเป็นการ ประชุมกันแบบต่างชาติมาคุยกัน แต่ไม่ใช่เวทีที่จะมาแลกเปลี่ยน ก็เหมือนมองอีกภาพหนึ่งก็อาจจะ

เป็นการแสดงวัฒนธรรมของตนเอง วัฒนธรรมของแต่ละประเทศ เอกลักษณ์เป็นอย่างไร แต่มองเข้าไปแล้วไม่ใช่ที่เราจะมาเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ก็แค่ได้เห็น เป็นการแสดงเฉยๆ ถ้าลักษณะเป็นการมีกิจกรรมตอบคำถามเกี่ยวกับประเทศต่างๆว่า ยกตัวอย่าง เช่น ประเทศไทยรู้เรื่องประเทศลาวมากน้อยแค่ไหน คนลาวรู้เรื่องประเทศไทยมากน้อยแค่ไหนหรือว่าคนอื่นๆในงานตรงนั้น รู้เรื่องอะไรยังไม่มากแค่ไหน แบบนี้จะเป็นการแลกเปลี่ยนที่ดียิ่งขึ้น” (LS15, สัมภาษณ์, 1 พฤศจิกายน 2557)

“เอาเป็นแต่ละประเด็นไปนะ หน่วยงานทางวิชาการ การทำแล็บ ตอนนี้มีปัญหาคือว่าเจ้าหน้าที่ห้องแล็บดูเหมือนว่าจะไม่ให้ความร่วมมือ อำนาจความสะดวกสบาย เพราะว่าเขาเป็นเจ้าหน้าที่ห้องแล็บ แล้วก็การพูดการจาก็ไม่ค่อยจะโอเค ก็อย่างทีพูดแหละ ประเทศลาวการศึกษามันต่ำไม่เคยมีแล็บ อย่างเช่นสาขาเทคโนโลยีการอาหารไม่มีเลย พวกเครื่องมือที่ใช้มันก็เป็นเครื่องมือชั้นสูง เราก็ไม่รู้มาก่อน ที่เจอคนไทยเองขนาดอาจารย์ก็ยังไม่รู้ เขาก็เก็บกดดันว่าเราต้องได้เรียนรู้เองนะไม่มีใครสอนหรอก ก็ไม่กล้าพูดนะกลัวว่าพูดไปแล้วเดี๋ยวมีผลกระทบมาจากเรายังไม่จบก็เลยคิดว่าเขาเป็นเจ้าหน้าที่ทำไมเขาพูดแบบนั้น เขาเป็นคนสอนเรานะ ทำไมเขาไม่ให้ความร่วมมือ ก็โมโหมากเลย ก็เลยคิดว่า คิคอยอยู่ในใจนะว่าลูกเขาเกิดมานะลูกเขากินข้าวเองหรือว่ามีใครป้อนนะก็เลยคิดอย่างนั้นนะ ส่วนแล็บมันก็มีหลายห้องในส่วนที่เขาให้ความร่วมมือก็มี ส่วนที่ไม่ให้ความร่วมมือก็มี” (LS2, สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2557)

“เรื่องห้องประชุมเพราะว่า นศ. ลาว มันก็ต้องมีกลุ่มนักศึกษา เคยขอข้ามเส้นแล้ว เพราะว่าหอหญิง กับหอชายมันขึ้นหากันไม่เหมาะ เพราะเวลาที่เรจะมีกิจกรรมร่วมชีวิตด้วยกัน ที่ลาวเขาเรียกว่า “ร่วมชีวิตการเมือง” แล้วจะได้รู้ว่าคนๆนี้เป็นยังไง การเรียนเป็นยังไง การดำรงชีวิต ออกนอกกลุ่มนอกทางใหม่ ผิดประเพณีลาวไหม อะไรประมาณนั้น เพราะต้องได้คุมครองดูแลเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน เพราะเราก็เป็นผู้ใหญ่เราก็ต้องได้ดูเขา ที่นี้สัมผัสว่ามันไม่มีที่ๆให้เราช่วย เพราะว่ามันไม่ใช่คณะเดียวกัน มันต้องอยู่ที่คณะแตกต่างกัน แล้วมันไม่มีห้องให้เราประชุมเวลาเราจะพูดคุยกัน หนึ่งอาทิตย์จะได้ร่วมกันหรือว่าหนึ่งเดือนจะได้ร่วมกัน พูดคุยกัน แต่เขาก็สัญญาจะให้ แต่วันที่ 28 พฤษภาคม 2012 จนถึงปัจจุบันก็ยังหาไม่ได้ แต่ว่าพูดไปมันก็ได้พูดเพียงแค่นั้นก็เลยไม่พูดเลย” (LS2, สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2557)

“ยกตัวอย่าง คือ สิ่งที่เราเคยไปขอ คือเคยขอว่าเป็นไปได้ไหมที่จะขอห้อง ห้องหนึ่งที่นักศึกษาจะไปนั่งคุยกันประชุมกัน แต่ก็ไม่ได้ครับ จะเป็นจุดหนึ่งที่อยู่ในอีกคำเสนอหลายตัวครับ” (LS10, สัมภาษณ์, 27 ตุลาคม 2557)

“อยากจะได้ห้องที่สำหรับคนลาวที่ใช้ประชุมหรือใช้ทำกิจกรรมของคนลาวขอห้องหนึ่ง อย่างคนลาวอยู่ด้วยกันแต่ไม่ได้อยู่ด้วยกันมาอยู่อย่างนี้นั้นก็ต้องมีแบบที่เขาจะซุ่มแซวกัน” (LS13, สัมภาษณ์, 27 ตุลาคม 2557)

จากการสัมภาษณ์บุคลากรที่เกี่ยวข้อง พบว่าข้อเสนอแนะของนักศึกษาในเรื่องของการจัดปฐมนิเทศนั้น ทางหน่วยงานวิเทศสัมพันธ์ก็มีการวางแผนที่จะจัดกิจกรรมดังกล่าวอย่างต่อเนื่องทุกปี

“ในส่วนของปฐมนิเทศ ก่อนหน้านี้มีแต่ไม่ต่อเนื่องเป็นปัญหาปีนี้และไม่ได้ทำ ก็เลยคุยกับเจ้าหน้าที่อยู่ว่ามันก็น้อยมันไม่เหมือน สพร. ก็เลยบอกว่าแต่มันไม่ได้นะ เขาต้องมีการจัดปฐมนิเทศให้นักศึกษาทุกครั้ง เหมือนที่ผ่านมาเขาก็ไปจัดการของเขาเองแล้วเขาก็จะคอยบอกว่ามีอะไรอย่างนี้ ตรงนี้คิดว่าต้องปรับปรุง มีแต่ไม่ต่อเนื่อง ควรมีอย่างต่อเนื่อง” (S3, สัมภาษณ์, 7 พฤศจิกายน 2557)

4. การจัดหอพักนักศึกษา นักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชาเสนอแนะให้มีการจัดสรรที่พักสำหรับนักศึกษาต่างชาติโดยเฉพาะ และแยกบริเวณที่พักออกจากนักศึกษาระดับปริญญาตรี เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย และความสะดวกในการติดต่อสื่อสารระหว่างเพื่อนนักศึกษาด้วยกัน

“อันนี้คือปัญหาการดำรงชีวิต แต่ว่าถ้าเป็นไปได้นะ ถ้านักศึกษาต่างชาติเข้ามาครั้งต่อไปก็อยากให้จัดสรรที่พักนักศึกษาต่างชาติโดยเฉพาะอยู่ด้วยกัน เพราะว่าเราก็เป็นบัณฑิตแล้ว หญิง – ชาย อยู่ด้วยกันนะเขาก็ดูแลตัวเองได้อยู่ เพราะการเรียนบางคน มาแรกๆก็ยังไม่รู้ว่าจะหาข้อมูลยังไง จะเรียนวิธีไหน ก็เลยต้องได้เอาใจใส่ช่วยกัน ที่นี้ถ้ากลางวันเรามาเรียน กลางคืนเราจะได้ถามคนรุ่นเก่า แต่ว่าบางเรื่องมันก็ไปหากันก็ไม่ได้ พอจะลงมามากันข้างล่างที่มันจะมีโต๊ะอยู่หน้าหอ มันก็มีนักศึกษา ป.ตรี นั่งเต็มไปหมด มันก็เลยไม่ค่อยสะดวก ที่นี้ก็อยากให้จัดให้ ถ้าจัดให้เขาก็จัดให้ที่ๆมันเป็นห้องรับรอง ห้องรับรองมันจะไม่ระเบียบอยู่ข้างหลัง เพราะว่าเราไม่ใช่มาเรามาฝึกอบรมว่าจะอยู่ 1 อาทิตย์ 2 อาทิตย์ เรามาอยู่เป็น 3 ปี 4 ปี มันก็ต้องมีการตากเสื้อผ้า มันไม่มีที่ตากเสื้อผ้า ห้องมันก็แคบๆ แล้วก็ทำอาหารก็ไม่มี เพราะว่าเราก็ต้องมาดำรงชีวิตเหมือนกับบ้านเราใช้ไหม” (LS2, สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2557)

“หอใน ที่นี้มาแรกๆ มันก็ยังปรับตัวไม่ค่อยได้ เพราะให้ นศ.ป.โท ป.เอก ไปอยู่กับ นศ. ป.ตรี ที่นี้ ป.ตรี เขาก็พึ่งจบ ม.ปลายมา มันก็ยังอะอะว๊ายว๊ายอะไร เราก็ปรับตัวยาก เพราะว่าเราเรียนหนักพอเรียนหนักมันก็ปรับใจยาก เพราะในส่วนตัวเราก็ไม่ค่อยแข็งแรงเป็นโรคหัวใจ ที่นี้แล้วก็เขาก็ให้ขึ้นไปอยู่ชั้น 4 และมั่งลวดอะไรมันก็ไม่ค่อยดีนะ” (LS2, สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2557)

“ก็คือเราอนกับนักเรียน ป.ตรี แล้วห้องมันก็อยู่ชั้น 4 ไม่มีลิฟท์เราก็ต้องได้เดิน เราก็แก่แล้วคนมันก็จะสับสนไม่เหมือนกับเด็กน้อย เด็กมันก็จะวิ่งเสียงดัง แล้วที่ห้องมันก็ไม่มีห้องครัวด้วย แต่เราต้องการ เราต้องการห้องครัวเพื่อประกอบอาหาร ที่ยังคงไว้อยู่ คือ ชอบประกอบอาหารทำเอง ไม่ชอบซื้ออาหารข้างนอก” (LS12, สัมภาษณ์, 27 ตุลาคม 2557)

“ตอนนี้ผมอยากเสนอเป็นภาพรวมที่ผมอยู่นักศึกษาชาวลาวไม่กี่คนแค่ 20 กว่า ผมอยากร้องขอว่าให้เขาอยู่ที่พักเดียวกันได้ไหม มันจะสะดวกการประสานงาน ปริญญาตรี แลกเปลี่ยนบทเรียนร่วมการทำกิจกรรมได้สะดวกขึ้น ตอนนี้มันมีหลายที่มาก บางคนหมดทุนแล้วเขาก็ไปอยู่ข้างนอก ถ้าเขาอยู่ร่วมกันแล้ว มันก็จะสามารถมาอยู่อาศัยอยู่ด้วยกันได้ บางคนหมดทุนแล้วก็ต้องไปอาศัยอยู่ข้างนอกเพราะไม่มีงบ ถ้าอยู่ด้วยกันได้ก็จะทนอยู่ จะสะดวก ยกตัวอย่างนักศึกษาชาวลาวบางคนก็ออกไปอยู่ข้างนอก เวลาทำอะไรปรึกษา อะไรเกิดขึ้นมันก็ปรึกษากันลำบาก เราน่าคุ้มครองตรงนี้ให้มันดี แยกได้ผู้หญิงผู้ชายไม่ได้อยู่หอเดียวกัน ได้อยู่ ผู้หญิงก็อยู่หอหนึ่ง ผู้ชายก็อยู่หอหนึ่ง ไม่ใช่ว่า คนไม่กี่คนให้แยกหอ ความสำคัญติดต่อกันก็ยุ่งยาก แค่นั้นแหละ” (LS12, สัมภาษณ์, 27 ตุลาคม 2557)

“ที่פקอาศัยที่ว่าในนั้นก็ถือว่าผมว่ายังไม่ค่อยจะเท่าไรครับ เมื่อผมเทียบกับจำนวนเงินที่เขาหักจากทุนไปนะครับ ผมคิดว่ามันไม่น่าจะเหมาะสมกันเท่าไร เพราะว่าห้องมันก็เล็กแล้วก็ Wi-Fi มันก็ไม่ทั่วถึงครับ เรื่อง Wi-Fi เรื่องอะไร Wi-Fi นี่ต้องออกมาข้างนอกนะ อยู่ห้องมันไม่ถึง” (LS11, สัมภาษณ์, 27 ตุลาคม 2557)

5. ค่าใช้จ่ายที่จ่ายโดยตรงให้ผู้รับทุน นักศึกษาชาวลาวและชาวกัมพูชาเสนอแนะให้มีการพิจารณาค่ากินอยู่เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะค่ากินอยู่ของนักศึกษาระดับปริญญาโทกับระดับปริญญาเอก ซึ่งนักศึกษาระดับปริญญาเอกควรพิจารณาให้มากขึ้นกว่าที่ได้รับ เพราะมีความจำเป็นในการใช้จ่ายมากกว่า และอยากให้เงินออกให้ตรงเวลาทุกๆ เดือน

“มีครับ ผมอยากจะให้ปรับเรื่องเงินเดือนหนึ่ง ตอนนี้นักศึกษา ป.ตรีก็ได้ 5,000 เหมือนกัน ป.โท ก็ 5,000 เพราะว่า ป.โทก็ให้มากขึ้นหน่อย ประมาณ 8,000 หรือว่า 10,000 ก็ได้ เพราะว่า ป.โทส่วนใหญ่เขาเคยทำงานแล้ว บางคนเขาไปเรียนด้วยรายได้เขาไม่มีครับ เวลาเรียนอย่างผมเรียนท่องเที่ยวก็ต้องออกไปนี่ไปนู่น แล้วก็ต้องจ่ายค่าวิชาจ่ายค่าอะไร แต่ว่าขอคณะไม่ให้” (CS2, สัมภาษณ์, 3 ตุลาคม 2557)

“การคัดเลือกนี้สำคัญ อยากเสนอแนะเกี่ยวกับเงินเดือน ปริญญาโทกับเอกเงินเดือนมันเท่ากันคือ 7,000 บาท คือเราก็ไม่อยากจะเปรียบเทียบกับไปเรียนอยู่ประเทศอื่นเขาก็จะแบ่งเป็นขั้นตาม ป.ตรี ป.โท ป.เอก ในการเรียนมันก็มีความยากที่แตกต่างกันนะ อย่างเราเรียน ป.เอกมันก็มีความยากแต่ที่นี้ ป.โท ป.เอกได้เท่ากัน” (LS7, สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2557)

“เรื่องที่פק เรื่องค่าเช่า ค่าน้ำ ค่าหอมันแพงเหมือนกับเราได้ทุนมาแค่ 14,000 บาทต่อเดือน เพราะไปตัดตรงค่าหอ ค่าน้ำ ค่าไฟ ครึ่งหนึ่งก็เลย ค่าครองชีพมันก็แพง 7,000 บาท มันก็มีปัญหา เราไม่มีรายได้ต่อเดือน แต่ก็ไม่ใช่ปัญหามากก็เลยไม่ได้บ่นอะไร ตัดสินใจเรียนอย่างเดียวทำยังไงให้มันจบเร็ว อยากทำงาน” (LS12, สัมภาษณ์, 27 ตุลาคม 2557)

“แต่ขอพูดสักนิดนะครับ การสนับสนุนทุนที่เป็นค่าอัตราเบี้ยเลี้ยงของนักศึกษา กับค่าที่พัก น่าจะให้มันสมดุลกัน เช่นว่า ค่าเบี้ยเลี้ยง 7,000 บาท ค่าหอก็ 7,000 ผมว่าค่าหอมันน่าจะเยอะไปไหมประมาณ สมัยรุ่นต่อไปขยับเบี้ยเลี้ยงของนักศึกษามาเป็นประมาณ 9,000 ค่าหอลดลงจาก 7,000 มาเป็น 4,000 3,000 5,000 ประมาณนี้ได้ไหม สรุปเพิ่มเบี้ยเลี้ยงลดค่าที่พักลงได้ไหมประมาณนี้” (LS16, สัมภาษณ์, 1 พฤศจิกายน 2557)

“ส่วนทางมหาวิทยาลัยอยากให้เพิ่มค่าใช้จ่ายในการเรียน และส่งเงินให้ตรงตามเวลาเพราะได้เงินช้ามาก ไม่ตรงตามเวลา” (CS7, สัมภาษณ์, 21 ตุลาคม 2557)

“เรื่องเงินทุนของนักศึกษา ควรให้ตรงตามเวลาที่กำหนด เพราะเขาให้เงินไม่ตรงกำหนดเลย และให้ช้ามาก ถ้านักศึกษาบางคนที่เขาเงินสำรองอยู่ก็ไม่ใช่ไร แต่บางคนที่ไม่เงินสำรอง เขาก็เดือดร้อน” (CS8, สัมภาษณ์, 27 ตุลาคม 2557)

6. ปัญหาเรื่องการใช้ภาษาไทยโดยเฉพาะการเขียนภาษาไทย เป็นอุปสรรคในการเรียนรู้ของนักศึกษาชาวลาและชาวกัมพูชา เพราะต้องใช้ภาษาไทยในการเขียนงานวิทยานิพนธ์ ซึ่งนักศึกษาเสนอให้ทางมหาวิทยาลัยอุบลราชธานีมีการจัดอบรมเพิ่มเติมที่นี้โดยตรง เพราะการอบรมเพียง 3 เดือนที่มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หรือมหาวิทยาลัยขอนแก่นนั้นไม่เพียงพอ

“อยากให้มีการอบรมเพิ่มเติม โดยที่ ม.อุบลเป็นคนจัด เรื่องการสอนภาษาไทยหรือการเขียน ซึ่งคงเป็นการดีนะคะที่จะสอนภาษาไทยให้เพิ่ม” (LS3, สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2557)

“อยากให้อาจารย์สอนภาษาไทยเพิ่มอีก สิ่งนี้เป็นสิ่งที่ต้องการมาก เพราะในการเรียน อาจารย์จะสื่อสารโดยใช้ภาษาไทย เลยอยากเรียนภาษาไทยเพิ่ม” (CS7, สัมภาษณ์, 21 ตุลาคม 2557)

“การเรียนที่นี้กับที่นั่นก็ค่อนข้างต่างกันนะ ก็ต้องปรับตัวยากตอนแรกๆ การใช้ชีวิตก็ไม่ยากนักคะ ก็ติดเรื่องของเรียนมากกว่า อาจจะเป็นเรื่องการเขียนนะคะ อ่านนะอ่านได้คะ แต่เราเขียนภาษาไทยไม่ถูก แล้วก็ออกเสียงไม่ถูก อ่านนะเข้าใจอ่านได้” (LS3, สัมภาษณ์, 18 ตุลาคม 2557)

“จะพูดว่าเรียนจริงๆก็ไม่ใช่ค่อยได้เรียนครับ เพียงแค่หลังจากตอนที่มาแล้ว เขาให้เตรียมภาษาไทยแค่ 3 เดือน เตรียมเขียนนี้แหละครับ ที่วิเทศฯเขาจัดให้เรียน 3 เดือน” (LS10, สัมภาษณ์, 27 ตุลาคม 2557)

“ถ้าจะให้พอ ไม่พอ โดยเฉพาะการเขียน เพราะว่าเรื่องพูดอ่าน คนลาวภาษาลาว ภาษาไทยมันค่อนข้างจะคล้ายๆกัน แล้วการที่ได้รับสื่อซีดีก็เหมือนกัน ได้เป็นการเรียนรู้ไปในตัว แต่ประเด็นคือการเขียน อ่านได้แต่บางครั้งก็ ตัวอักษรบางตัว หรือการสะกดคำก็ยังลำบาก” (LS10, สัมภาษณ์, 27 ตุลาคม 2557)

“คิดว่า 3 เดือนที่มาเรียนอยู่ขอนแก่นพอไหม ก็ยังไม่พอ เพราะเป็นหลักสูตรที่ด่วนมากเลย เรียนหนึ่งอาทิตย์ต่อวิชาครับ ก่อนที่จะมาเรียนอยู่ขอนแก่นพูดก็โอเค ครับ พูดได้ ฟังได้ แต่ว่า เขียนไม่เป็นครับ” (LS11, สัมภาษณ์, 27 ตุลาคม 2557)

“ไม่พอแน่นอน ถ้ามองว่าควรจะเป็นยังไงใหม่ ถ้าพูดถึงภาษามันเป็นเรื่องของเวลา มันเป็นเรื่องของการฝึกที่เราจะต้องค่อยๆฝึก ก็เหมือนเราเรียนภาษาต่างประเทศ ไม่ใช่แบบว่าให้คอร์สไป 3 ปี แล้วมาจะได้ 100 เปอร์เซนต์ ไม่ใช่ บางคนไม่ได้เข้าคอร์สเรียน แต่ได้ไปคลุกคลีอยู่กับวิถีชีวิตก็สามารถสื่อสารกันได้ อาจจะเขียนไม่ได้ พอพูดๆได้เข้าใจกันได้ แต่ผมมองว่าในเรื่องของภาษาที่ทางมหาวิทยาลัยจัดเตรียมให้ในการเตรียมความพร้อมก็ค่อนข้างจะเพียงพอ ระยะ 6 เดือน แล้วส่วนที่เหลือก็จะเป็นหน้าที่ของเราที่ต้องพยายาม เขียน พยายามฝึก” (LS15, สัมภาษณ์, 1 พฤศจิกายน 2557)

จากการสัมภาษณ์บุคลากรที่เกี่ยวข้อง พบว่าข้อเสนอแนะของนักศึกษาในเรื่องการจัดอบรมภาษาไทยเพิ่มเติมนั้นทางหน่วยงานวิเทศสัมพันธ์ก็เล็งเห็นปัญหานี้เช่นกัน

“เรื่องภาษา อย่างเช่น เรารับนักศึกษามา เราจะให้เด็กเรียนภาษาไทยก่อนนะ 3 เดือน เป็นเกณฑ์ขึ้นมาชัดๆ ถ้าเกิดว่ามหาวิทยาลัยสามารถสนับสนุนตรงนี้ได้ ถ้าเกิดเด็กต่างชาติมาปุ๊บ ให้เรียนภาษาไทยก่อน 3 เดือน มหาวิทยาลัยสนับสนุนตรงนี้ได้ ทีนี้ทุกคนที่เข้ามาเราก็ไม่ต้องห่วงภาษาไทย คือยังไงเราก็ได้เด็กที่ถึงเขาจะไม่เก่งแต่เขาก็มาเรียนตรงนี้ได้เลย ทางคณะก็จะได้ไม่ต้องมาเตรียมตรงนี้” (S2, สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2557)